

Andersson Elffers Felix

IMPROVEN
connected performance

Kostprijsonderzoek
opvang ontheemden
Oekraïne 2023

Eindrapportage
29 september 2023

Dit rapport beschrijft de kosten die gemeenten maken voor de opvang van Oekraïense ontheemden

Inhoudsopgave	Terminologie	Colofon
1. Aanleiding en onderzoeksaanpak pagina 3	<p>Met het oog op de leesbaarheid gebruiken we in dit rapport soms vereenvoudigde terminologie. Hieronder staan deze termen, en wat we er voluit mee bedoelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ 'Oekraïners': Ontheemden met recht op opvang onder de <i>Regeling opvang ontheemden Oekraïne</i>, zoals beschreven in art. 1. ▶ 'Dagbesteding': Recreatieve en educatieve activiteiten, zoals beschreven in art. 6 van de <i>Regeling opvang ontheemden Oekraïne</i>. ▶ 'Leefgeld': Financiële toelage ten behoeve van voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven. ▶ 'Uitvoeringskosten': Kosten die het gemeentelijk (ambtelijk) apparaat maakt voor het organiseren en uitvoeren van processen voor de GOO en de POO. ▶ 'Bedden': Opvangplaatsen voor Oekraïners 	<p>Datum 29 september 2023</p> <p>Versie Eindrapport</p> <p>Opdrachtgever Ministerie van Justitie en Veiligheid</p> <p>Onderzoekers ----- ----- -----</p> <p>Referentie GJ295/Rapport</p> <p><small>Foto's in dit rapport zijn van Gibran Melheiroes, Nico Smit, Jan Reinicke, Foxie Edaniak, Vlad D, Tetiana Shyshkina en Max Kukurudziak via Unsplash foto's.</small></p>
2. Algemene beelden en ontwikkelingen pagina 10		
3. Kosten per kostencomponent pagina 18		
4. Bekostigingssystematiek pagina 29		
5. Conclusies en aanbevelingen pagina 37		
Bijlagen pagina 40		

1. Aanleiding en onderzoeksaanpak

JenV heeft AEF en Improven gevraagd de kosten voor gemeenten van opvang van Oekraïners te onderzoeken

De opvang van Oekraïners is een nieuwe taak voor Nederlandse gemeenten

Vanaf 24 februari 2022 ontvluchtten grote aantallen Oekraïners de oorlog in hun land. Tienduizenden van hen kwamen naar Nederland. Gemeenten kregen een grote rol bij de opvang van deze ontheemden.

De *Regeling opvang ontheemden Oekraïne* beschrijft de taken van gemeenten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) en bepaalde taken rond de Particuliere Opvang Oekraïners (POO). Dit brengt kosten voor gemeenten met zich mee, waarvoor zij worden bekostigd door het Rijk.

Onderzoek moet in beeld brengen welke kosten gemeenten hiervoor maken

De bekostiging van de GOO en POO wordt geregeld door de *Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne* (BooO). Die regeling werkt momenteel met normbedragen. Die zijn vastgesteld op basis van een kostenonderzoek in 2022. Nu, een jaar later, wil het ministerie van JenV nagaan of de BooO herijkt moet worden.

Er zijn signalen dat er grote verschillen bestaan tussen gemeenten in de hoogte van de kosten per gemeentelijke opvangplek. JenV heeft het beeld dat de huidige bekostiging, die uitgaat van één normbedrag per opvangplek per dag, niet altijd aansluit op die verschillen. Het ministerie van JenV heeft aan Andersson Elffers Felix (AEF) en Improven gevraagd onderzoek te doen naar deze kosten.

AEF en Improven hebben het onderzoek voor JenV uitgevoerd

De onderzoeksvraag bestond uit drie delen:

- Een expertmatige analyse van de actuele omvang van de kosten voor de GOO, inclusief analyse van de veranderingen sinds vorig jaar
- Een expertmatige analyse van de actuele omvang van de kosten voor de POO, inclusief analyse van de veranderingen sinds vorig jaar
- Een onderbouwde indicatie hoeveel gemeenten, en in welke mate, in boekjaar 2022 lagere kosten hebben gemaakt ten opzichte van de normbedragen GOO en POO

De opdracht bestond uit:

- Inzicht geven in de verschillende componenten, met onderscheid in GOO en POO
- Inzichtelijk maken van de reële kosten die gemeenten maken voor de GOO en POO
- Inzicht geven in het gebruik van het btw compensatiefonds (bcf)
- Analyse van de kostenontwikkelingen sinds 2022 en een doorkijk naar 2024 en 2025
- Advies geven over de hoogte en systematiek van de bekostiging, met onderscheid tussen één normbedrag, een normbedrag aangevuld met vergoeding van werkelijke kosten, en een gedifferentieerd normbedrag

Doel van het onderzoek was om objectief en onderbouwd in beeld te brengen welke kosten gemeenten maken voor de GOO en POO en met welke bekostigingssystematiek zij daarvoor het beste gecompenseerd kunnen worden.

We bezien alleen kosten die onder de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne vallen

Transitiekosten en medische kosten zijn buiten scope van het onderzoek

Vanuit de *Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne* worden kosten gemoeid met de opvang in Nederland van Oekraïners als gevolg van het oorlogsgeweld in Oekraïne vergoed. Ons onderzoek richt zich op dat deel van de bekostiging die via het normbedrag voor zowel de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) als de Particuliere Opvang Oekraïners (POO) worden uitgekeerd. Kosten die niet vanuit dit normbedrag worden gedekt, zijn buiten scope. Het belangrijkste voorbeeld zijn transitiekosten: voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang.* Transitiekosten kunnen gemeenten apart in rekening brengen bij het Rijk. Ook de meeste medische kosten worden met aparte regelingen vergoed en zijn dus buiten scope.

Uitvoeringskosten worden meegerekend; óók kosten uit de bestaande formatie

Uitvoeringskosten worden meegerekend. Dit zijn alle personele kosten die leiden tot meerkosten voor gemeenten; ook kosten van medewerkers uit de bestaande formatie als ze door hun werk voor de GOO of POO andere uitvoerende taken niet meer kunnen doen. De gedachte is dat de gemeente voor die andere taken (nu of later) extra capaciteit moet aantrekken.**

Het leefgeld is in dit onderzoek geen onderdeel van het normbedrag

De vergoedingen voor voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven die Oekraïners ontvangen (leefgeld) zijn geen onderdeel van het onderzoek omdat het om wettelijke bedragen gaat. Bij de cijfers die we in dit rapport noemen, moet leefgeld nog worden opgeteld. Om hoeveel leefgeld het gaat, is afhankelijk van Oekraïners werken en wat hun gezinssamenstelling is. De bekostiging verloopt momenteel verschillend voor GOO en POO.

Daarnaast zijn er nog meer afspraken over de scope

Over de scope van het onderzoek is verder vastgelegd:

- ▶ **Partijen:** het onderzoek beziet alleen de kosten die (direct of indirect) voor rekening komen van gemeenten, niet die van koepels, veiligheidsregio's, expertisecentra, etc.
- ▶ **BES-eilanden:** Bonaire, St. Eustachius en Saba worden niet genoemd in de *Regeling opvang ontheemden Oekraïne* en zijn buiten scope van het onderzoek.
- ▶ **Lokaal beleid:** Als een gemeente ervoor kiest om méér te bieden dan de *Regeling opvang ontheemden Oekraïne* van hen vraagt, rekenen we die kosten niet mee.
- ▶ **Periode:** de nieuwe norm is bedoeld voor volgend jaar (2024). Daarbij baseren we ons op de meest recente realisatiecijfers: vaak mei of juni 2023.

* Voor dit onderzoek zijn transitiekosten nader gedefinieerd als "alle eenmalige kosten gerelateerd aan alle onroerende goederen en alle roerende goederen die met schroeven worden vastgezet."

** Dit geldt alléén voor medewerkers met uitvoerende taken. De inzet van bijvoorbeeld politiek of topmanagement is niet meegerekend.

Het onderzoek is uitgevoerd via dieptestudies en een online uitvraag onder de andere gemeenten

Onze aanpak bestond uit vier stappen

Het onderzoek is uitgevoerd in een periode van twaalf weken tussen 10 juli en 29 september. De aanpak kende vier stappen.

We bespreken elk van deze stappen op deze en de volgende bladzijde.

In de eerste stap zijn de relevante kostencomponenten herijkt

Eerst hebben we de kostencomponenten voor dit onderzoek vastgesteld. Dit zijn de taken die gemeenten moeten uitvoeren in het kader van de GOO en POO. De kostencomponenten uit het kostprijsonderzoek van 2022 vormde het uitgangspunt. Op basis van documenten en gesprekken met experts binnen het ministerie van JenV hebben we bepaald of de kostencomponenten herijkt moesten worden. Op pagina 10 zijn de gebruikte kostencomponenten gepresenteerd.

Daarna zijn in dieptestudies elf gemeenten in detail onderzocht

In de tweede stap zijn zogeheten dieptestudies uitgevoerd: onderzoeken naar de kosten bij individuele gemeenten, op basis van interviews en een uitvraag naar de realisatiecijfers voor november 2022, februari 2023 en mei 2023.

We hebben dieptestudies uitgevoerd bij een selectie van elf gemeenten: twee G4-gemeenten (Den Haag en Rotterdam), drie grote gemeenten (Eindhoven, Venlo en Zaanstad), drie middelgrote gemeenten (Gooise Meren, Kampen, Terneuzen) en drie kleine gemeenten (Dronten, Eijsden-Margraten, Maassluis).^{*} Bij de selectie van gemeenten is zoveel mogelijk rekening gehouden met geografische spreiding en verschillen in aanpak. Door de korte doorlooptijd in de zomerperiode bleek een dergelijke spreiding helaas niet volledig mogelijk.

De uitkomsten zijn in een enquête voorgelegd aan alle andere gemeenten

In de volgende stap zijn via een enquête alle andere gemeenten gevraagd naar hun kosten. In de enquête vroegen we gemeenten of de uitkomsten van de dieptestudies voor hen herkenbaar zijn of juist afwijken. De enquête heeft drie weken opengestaan en is bij gemeenten onder de aandacht gebracht door de VNG.

De kosten voor de meest recente maand zijn uitgevraagd. Voor de meeste gemeenten gaat dit om mei 2023 of juni 2023. Om de verschillen in kosten tussen de accommodatietypen inzichtelijk te maken, zijn de kosten voor accommodatie en inventaris per type apart uitgevraagd. De kosten voor locatiebegeleiders, schoonmaak, beveiliging en catering zijn enkel uitgevraagd voor de bedden op locaties met deze kosten, niet voor alle gerealiseerd bedden. Overige kosten zijn uitgevraagd per gerealiseerd bed.

[Vervolg op volgende pagina]

^{*} Daarbij is 'groot' gedefinieerd als meer dan 100.000 inwoners, 'middelgroot' als 50.000 – 100.000 inwoners en 'klein' als minder dan 50.000 inwoners

Het onderzoek is begeleid door een stuurgroep en klankbordgroep

[Vervolg van vorige pagina over stap 3 van de aanpak]

Uiteindelijk ontvingen we bruikbare respons van 106 gemeenten uit alle provincies. Daarmee waren ca. 32.000 van de op dat moment ca. 78.000 landelijk gerealiseerde bedden in de enquête vertegenwoordigd.

Aan het einde van de derde stap hebben we een online duidingssessie gehouden voor gemeenten. Deze bijeenkomst is gebruikt om een aantal opvallende uitkomsten van het onderzoek tot dan toe inhoudelijk te bespreken en zo nader te duiden. De bijeenkomst had 88 deelnemers.

De enquête-uitkomsten worden gestructureerd en zorgvuldig geanalyseerd

In de laatste stap hebben we de enquête-uitkomsten geanalyseerd om in beeld te brengen wat de kosten zijn per component en hoe verschillen tussen gemeenten kunnen worden verklaard.

Op basis hiervan hebben we drie mogelijke verdeelmodellen uitgewerkt, weergegeven op pagina 31. Om de voor- en nadelen van elke optie te schetsen, hebben we interviews gehouden met financieel specialisten van BZK, JenV (FEZ) en VNG. Ook hebben we in kaart gebracht hoe de kostencomponenten zich hebben ontwikkeld ten opzichte van vorig jaar en is een doorkijk gegeven naar 2024 en 2025.

Het onderzoek is begeleid door een stuurgroep en een klankbordgroep

Het onderzoek is begeleid door een stuurgroep met vertegenwoordigers van de ministeries van JenV, BZK en Financiën, de gemeenten Amsterdam en Zwolle en de VNG. Daarnaast kende het onderzoek een klankbordgroep. Daarin waren de partijen uit de stuurgroep vertegenwoordigd. Ook ontvingen de Audit Dienst Rijk en de Nederlandse Beroepsvereniging van Accountants (NBA) de stukken van de klankbordgroep.

Onze ramingen volgen het gewogen gemiddelde van enquêtes en dieptestudies, mits de data onderbouwd is

Het onderzoek werkt toe naar expertramingen

De cijfers in dit rapport hebben het karakter van expert-ramingen: we hebben zoveel mogelijk de uitkomsten van de dieptestudies en enquête als uitgangspunt genomen, maar daarbij hebben we wel gecorrigeerd voor zaken als te beperkt onderbouwde data, uitschieters of ruis. Het is ons oordeel welke uitkomsten als zodanig zijn beschouwd. Dit is in lijn met de onderzoeksopdracht, die om een “expertmatige analyse” vroeg.

Onze ramingen zijn zoveel mogelijk gebaseerd op het gewogen gemiddelde

Waar mogelijk volgt onze raming het gewogen gemiddelde van de enquête-uitkomsten; op basis van het aantal gerealiseerde bedden. Zoals beschreven op pagina 6 konden we niet alle kostcomponenten in de enquête toetsen, om de werklast voor respondenten behapbaar te houden. Bij componenten die we niet in de enquête hebben getoetst, volgt onze raming het ongewogen gemiddelde van de dieptestudies.**

We houden er rekening mee dat gemeenten soms geen kosten maken

Sommige gemeenten maken op sommige componenten geen kosten. Zo is het regelmatig niet nodig om catering aan te bieden. De bedragen die we per component noemen, zijn het gemiddelde van de gemeenten die wél kosten maken. Echter, bij de berekening van macrobedragen houden we er rekening mee dat er ook gemeenten zijn die geen kosten maken.

Bijlage I geeft meer cijfers over de kosten die gemeenten maken

Het (gewogen) gemiddelde is niet altijd toereikend voor alle gemeenten: het betekent dat voor een deel van de gemeenten die kostenpost of het volledige bedrag per bed per dag duurder is, en voor een ander deel goedkoper. Daarom rapporteren we ook aanvullende cijfers: de mediaan en het eerste en derde kwartiel. Daarmee wordt de spreiding op een kostenpost zichtbaar gemaakt. Hoofdstuk 3 gaat hierop in voor enkele kostencomponenten; de overige cijfers staan in bijlage I.

Daarnaast zijn er een aantal andere rekenregels gehanteerd

- ▶ **Splitsen van kosten in componenten:** Sommige gemeenten krijgen één factuur die betrekking heeft op verschillende kostencomponenten (bijvoorbeeld accommodatie, beveiliging en schoonmaak). In dat geval hebben wij ze gevraagd om de kosten toch op te splitsen, eventueel middels een schatting. Waar dat gemeenten niet is gelukt, hebben wij zelf de kosten verdeeld naar de gemiddelde ratio tussen de componenten op basis van de gemeenten die de splitsing wel hebben gemaakt.
- ▶ **Maanden en dagen:** Maandelijks kosten rekenen we om naar dagen door te vermenigvuldigen met 12 en daarna te delen door 365.
- ▶ **Netto kosten:** we hebben de netto kosten uitgevraagd en de ramingen bevatten dus alleen btw wanneer die btw ook betaald wordt door de gemeente (en niet wordt teruggevraagd uit het btw-compensatiefonds)

* Dat wil zeggen dat enquête-uitkomsten van een gemeente met tien bedden 10 keer meetellen, en enquête-uitkomsten van een gemeente met honderd bedden 100 keer.

** Het was hier noodzakelijk om het ongewogen gemiddelde te volgen, omdat door het kleinere aantal dieptestudies onze raming anders te afhankelijk wordt van één of twee grote gemeenten.

De kosten voor de opvang van Oekraïners splitsen we op in 16 kostencomponenten

Gemeenten moeten voor opvang van Oekraïners verschillende taken uitvoeren. Elke taak kan kosten met zich meebrengen. Deze kostencomponenten hanteren wij in dit onderzoek.

We zien vier hoofdcategorieën kostencomponenten

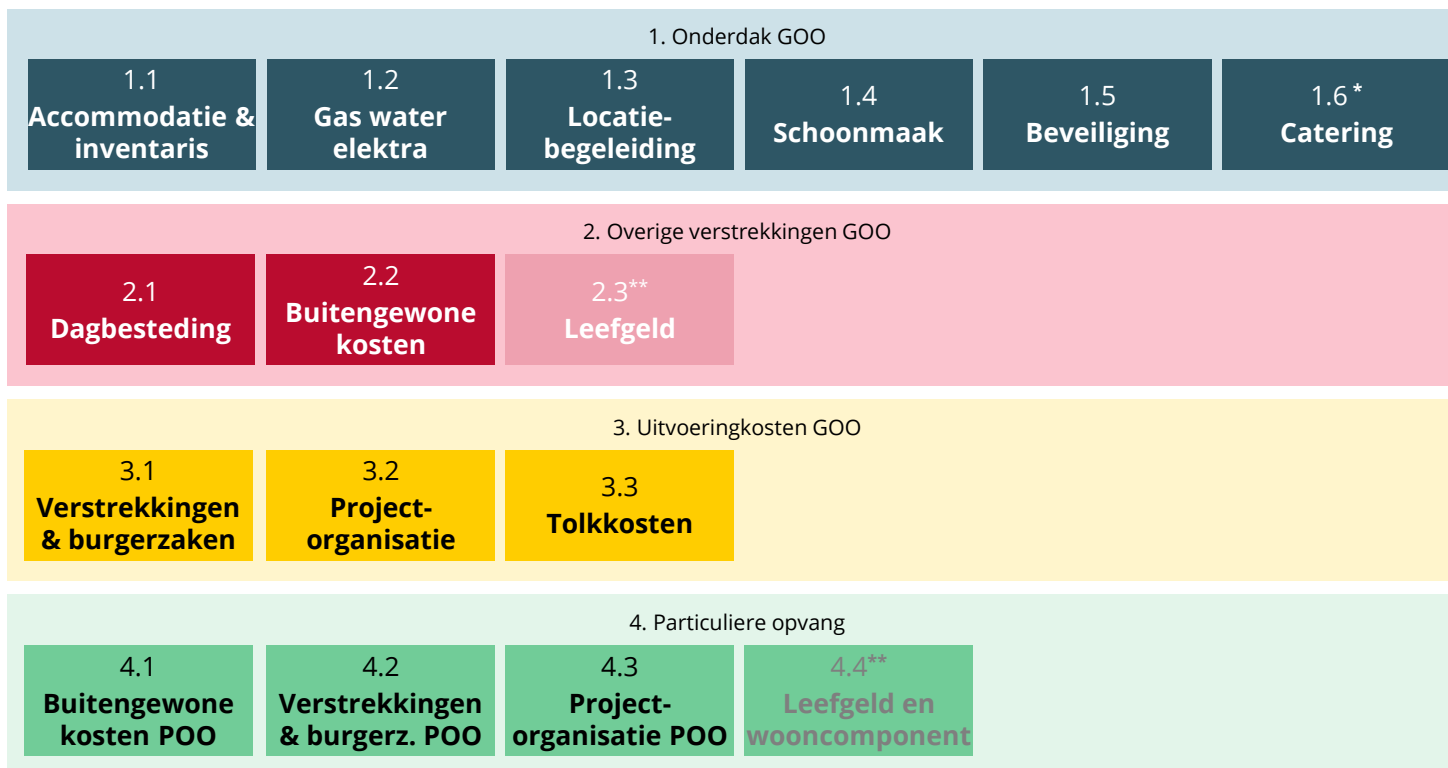
Op basis van desk-analyse en interviews met gemeenten zien we vier hoofdcategorieën kostencomponenten:

- ▶ **Onderdak GOO:** direct gerelateerd aan de opvanglocatie
- ▶ **Overige verstrekkingen GOO:** niet direct gerelateerd aan de opvanglocatie
- ▶ **Uitvoeringskosten GOO:** de personele kosten bij de gemeente (intern en inhuur) voor de opvang
- ▶ **Particuliere opvang:** alle kosten rond de POO

In totaal zien we 16 kostencomponenten

Verdeeld over de hoofdcategorieën zien we in totaal 16 taken. De figuur hiernaast geeft deze weer. In bijlage V vanaf pagina 48 staan ze in meer detail beschreven.

De componenten zijn de bouwstenen van dit onderzoek.

* Gemeenten zijn niet verplicht om catering te verstrekken maar zien zich daartoe soms wel gedwongen.

** Dit wordt in de huidige regeling op basis van werkelijke kosten bekostigd en nemen we niet mee in het normbedrag

2. Algemene beelden en ontwikkelingen

De meeste gemeenten komen uit met het huidige normbedrag*

In dit rapport gaan we uit van normbedragen exclusief leefgeld

Het huidige normbedrag is € 83 per gerealiseerd bed per nacht. Daar zit ook een component voor leefgeld in. Voor de vergelijking gebruiken wij in dit rapport een norm van € 74; het bedrag zonder de component voor leefgeld.

Voor het leeuwendeel van gemeenten was het huidige normbedrag toereikend

Van de elf dieptestudie-gemeenten kwamen er acht uit met dat huidige normbedrag. Dit is 72%. Van de gemeenten die de enquête hebben ingevuld heeft 84% (met samen 80% van de bedden) (meer dan) voldoende aan de huidige norm.

Circa 15% van de gemeente maakt hogere kosten dan het huidige normbedrag

Een deel van de gemeenten komt niet uit met de huidige norm. Dit lijkt vaker voor te komen bij gemeenten met minstens één bed in schepen (waarvan ca. 43% niet uitkomt*) en hotels (waarvan ca. 28% niet uitkomt) dan bij andere gemeenten.

Van de gemeenten die niet uitkomen, besteedt 38% meer dan € 100 per gerealiseerd bed per nacht. Bij de twee gemeenten uit de dieptestudies waar dat het geval was, wordt er gebruik gemaakt van opvang in schepen. In hoofdstuk 3 gaan we dieper in op het verband tussen accommodatietypen en kosten.

Ruim een derde realiseert opvang voor minder dan de helft van het normbedrag

Een deel van de gemeenten maakt erg weinig kosten voor de opvang. Voor 32% van de gemeenten met 16% van de bedden was dat minder dan de helft van het normbedrag. Voor de gemeenten uit de dieptestudies met bijzonder lage kosten geldt dat er altijd een goede verklaring voor was: een ondernemer die gratis een gebouw beschikbaar stelt of een actieve kerk die een grote rol speelt in de opvang.

* Het aantal gemeenten waar deze uitspraken zijn gebaseerd is kleiner dan het aantal gemeenten dat de uitvraag heeft ingevuld. De gemiddelden die we ramen zijn namelijk per kostencomponent opgebouwd. Per kostencomponent hebben we de gemeenten die de vraag niet goed hebben ingevuld of als outlier zijn beschouwd niet meegenomen. Van de gemeenten waar bepaalde kostencomponenten missen hebben we geen totaal gemiddelde kunnen bepalen. Deze percentages zijn daarom minder betrouwbaar dan de kostenramingen verderop in het rapport.

De kosten van gemeenten zijn sinds de meting van vorig jaar eerst gedaald, maar nu weer aan het stijgen

De kosten zijn ten opzichte van vorig jaar eerst gedaald, maar nu weer stijgend

In de dieptestudies vroegen we de deelnemende gemeenten om realisatiecijfers uit de maanden november 2022, februari 2023 en mei 2023. Het viel op dat bij een deel van die gemeenten eerst een daling in kosten te zien was ten opzichte van het kostprijsonderzoek van vorig jaar en daarna weer een lichte stijging.

De kosten daalden, onder andere, door een verschuiving in accommodatietype

In veel van de dieptestudiegemeenten werd in de eerste fasen van de opvang van Oekraïners gebruik gemaakt van accommodatievormen die snel te realiseren maar wel duur waren, zoals schepen of hotels. In een deel van de dieptestudiegemeenten zijn deze hotels of schepen in de loop van het jaar vervangen door andere, goedkopere, opvanglocaties.

Daarnaast hebben een aantal gemeenten de beveiliging teruggeschroefd en was er minder behoefte aan dagbesteding of intensieve locatiebegeleiding, omdat steeds meer Oekraïners overdag aan het werk zijn of naar school gaan.

Inflatie zorgt voor toenemende kosten

In de dieptestudies zagen we dat in sommige gemeenten de kosten in mei 2023 weer toegenomen waren ten opzichte van de eerder maanden. Een belangrijke reden

hiervoor is algemene prijsontwikkeling. Tarieven van beveiligers, schoonmakers, locatiebegeleiders en inhuur zijn gestegen en de kosten voor gas en elektra zijn toegenomen.

Opvang wordt steeds meer ingericht voor langer gebruik

Een andere reden voor het weer toenemen van de kosten is dat veel gemeenten de opvang steeds humaner inrichten: minder mensen op een kamer, meer eigen voorzieningen en het minder samen op kamers plaatsen van vreemden. 81% van de gemeenten geeft aan geen alleenstaande Oekraïner bij een gezin te plaatsen, ook al staat de kamergrootte dat wel toe.

Minder om-niet bijdragen vanuit de maatschappij

Een laatste signaal uit de dieptestudies dat invloed heeft op de kosten, is dat er steeds minder bereidheid is in de maatschappij om 'om niet' bij te dragen aan de opvang. In de beginperiode kregen gemeenten veel inventaris gratis, waren er veel vrijwilligers beschikbaar en stelden eigenaren soms hun panden gratis beschikbaar of tegen een zeer gunstige prijs. Dit is aan het afnemen volgens de dieptestudie gemeenten. Bij contractverlengingen worden nu marktconforme prijzen gevraagd en inventaris moet nu veelal aangekocht of gehuurd worden. Dit doet de kosten weer toenemen.

De meeste Oekraïners worden opgevangen in bestaande gebouwen zonder woonfunctie

We onderscheiden acht typen accommodaties

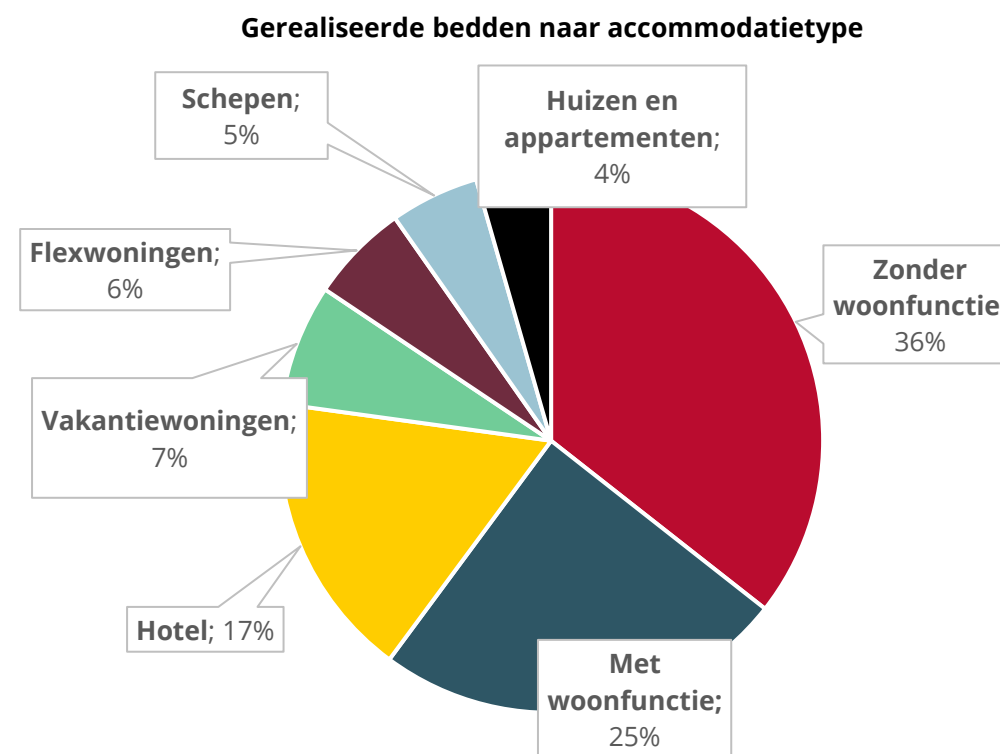
Voor dit onderzoek maken we onderscheid naar accommodatietype. We onderscheiden de volgende accommodatietypes:

- Hotels
- Schepen
- Vakantiewoningen (woningen op vakantieparken: chalets, bungalows)
- Huizen en appartementen
- Flexwoningen
- Gebouwen met woonfunctie (bijv. zorgpanden, kloosters, kazernes)
- Gebouwen zonder woonfunctie (bijv. kantoorpanden, schoolgebouwen)

In de uitvraag gaven we gemeenten ook de mogelijkheid om in te vullen een *ander accommodatietype* te gebruiken. Bij de analyse bleek dat die allen te plaatsen waren binnen een van de bovenstaande types.

We onderscheiden acht typen accommodaties

In het diagram hiernaast geven we weer welk aantal en welk percentage van de gerealiseerde diagram bedden zich in welk accommodatietype bevinden. De meeste bedden binnen de gemeenten die de enquête invulden bevinden zich in bestaande gebouwen zonder woonfunctie en daarna in bestaande gebouwen met woonfunctie. Het kleinste gedeelte bevindt zich in huizen en appartementen (4%).

Onderbezetting wordt grotendeels veroorzaakt door een mismatch tussen kamergrootte en gezinsgrootte

Niet alle gerealiseerde bedden kunnen ook (eenvoudig) worden bezet.

In een groot deel van de gemeenten ligt het aantal bedden dat bezet is lager dan het aantal bedden dat gerealiseerd is (en waar ze dus het normbedrag over ontvangen). Er is dus sprake van onderbezetting.

Bij gemeenten die de uitvraag hebben ingevuld, was 89,4% van de gerealiseerde bedden ook daadwerkelijk bezet. Daarbij speelt dat een aantal van deze gemeenten in een nieuwe locatie had geopend, waardoor ze een zeer lage bezettingsgraad hebben. Echter, 90% heeft een bezettingsgraad van boven de 80% en bijna twee derde van de gemeenten heeft een bezettingsgraad boven de 90%. Er was geen variatie te zien in bezettingsgraden tussen verschillende accommodatietypen.

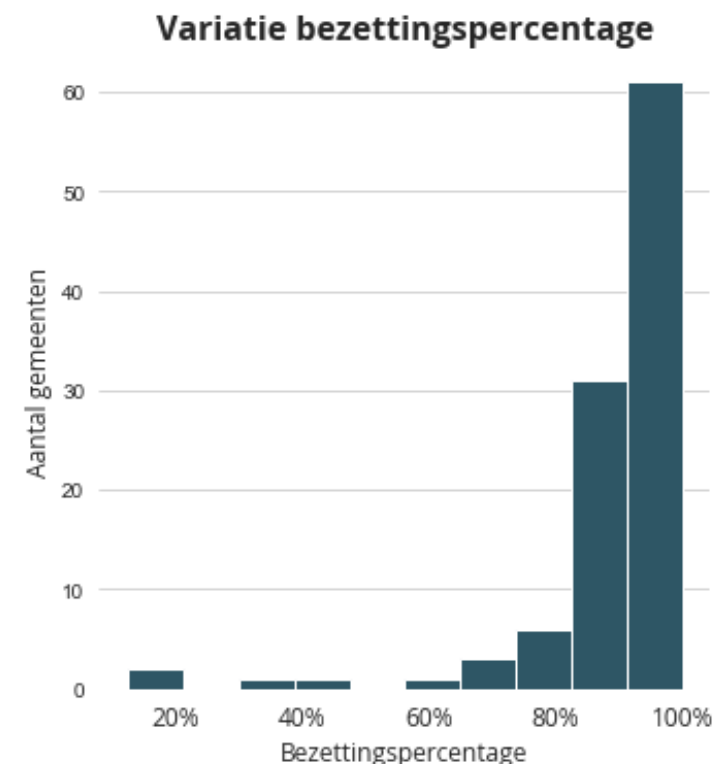
Onbezette bedden zijn meestal overgebleven bedden op gezinskamers

In de dieptestudies kwam naar voren dat de grootste reden van onderbezetting ligt in een mismatch is tussen kamergrootte en gezinsgrootte. De meeste gemeenten plaatsen geen alleenstaande Oekraïner op de kamer (of woonunit) bij een gezin. Daarom zijn er kamers die niet volledig bezet zijn. 71% van de gemeenten geven in de uitvraag aan dat dit inderdaad bij hen de voornaamste reden is voor onderbezetting.

Andere redenen die genoemd worden, zijn net nieuw geopende locaties, het reserveren van plekken voor mensen die overlast veroorzaken en het reserveren van kamers voor ontheemden met een specifieke zorgbehoefte.

Geen aanleiding om een apart normbedrag voor onbezette bedden te hanteren

Omdat bovenstaande reden de grootste reden is voor onderbezetting is er weinig kostenverschil tussen een bezet en een onbezet bed (de huur, schoonmaak, et cetera, worden niet meer of minder bij een vrij bed in een gezinskamer). Daarnaast ligt de bezettingsgraad in de buurt van de bezettingsgraad die wordt gehanteerd in de bekostiging van het COA. Op basis daarvan zien wij geen aanleiding om onbezette bedden anders te bekostigen dan bezette bedden.

Gemeenten hebben nog veel onzekerheid rondom kosten voor opvang van Oekraïners

De kosten voor accommodatie, gas en elektra zorgen voor veel onzekerheid

Bij veel van de gemeenten uit de dieptestudies is er onzekerheid over toekomstige kosten voor de opvang, niet alleen op lange, maar soms ook op vrij korte termijn. Een belangrijke onzekerheid daarin zijn de kosten voor de opvang. Een deel van de gemeenten gaf aan dat op relatief korte termijn (binnen een half jaar) contracten van bepaalde opvanglocaties zouden aflopen en het nog onzeker is of het contract verlengd wordt en voor welke prijs dat dan zou zijn. De kosten voor energie vormen een andere grote onzekerheid. Het grootste deel van de gemeenten uit de dieptestudies had nog geen eindafrekening ontvangen voor twee van de drie maanden behandeld in de dieptestudie en had nog geen inzicht in de kosten voor energie in die tijd. Bij veel gemeenten leeft de vrees dat deze kosten hoog gaan oplopen.

Het is lastig voor gemeenten om (doelmatige) meerjarige afspraken te maken

Het normbedrag van €83 dat gemeenten ontvangen voor de opvang geldt van 15 oktober 2022 tot en met 31 december 2023. Gemeenten geven aan dat ze door de relatief korte duur van deze regeling en de onzekerheid over wat er daarna gebeurt, geen langdurige afspraken kunnen aangaan met verhuurders of andere partijen waarvan ze inkopen. Slechts 14% van de bedden bevindt zich in gebouwen die eigendom zijn van de gemeenten en ze zijn dus voor veel plekken afhankelijk van andere partijen. De korte duur van de regeling geeft gemeenten een minder goede

uitgangspositie in de onderhandeling met die partijen en zorgt ervoor dat er meer momenten zijn waarop een contract kan worden opgezegd of de prijs kan worden verhoogd. Hierdoor ervaren gemeenten onzekerheid over de kosten die ze gaan maken, maar ook over het aantal plekken dat ze kunnen realiseren. In de uitvraag komt naar voren dat 15% van de huidige plekken zich op een locatie bevinden die binnen zes maanden moet sluiten of waar de huurovereenkomst afloopt en onzekerheid is over de verlenging.

Daarnaast geven een aantal gemeenten aan minder doelmatige keuzes te maken omdat ze niet het financiële risico willen dragen mocht de regeling veranderen. Een voorbeeld hiervan is dat een gemeente bedden huurt in plaats van heeft gekocht, omdat in de looptijd van de huidige regeling dat voordeliger was dan het afschrijven van de bedden en ze door de korte contracten niet weten hoe lang ze de bedden nodig gaan hebben.

Met het huidige normbedrag kunnen gemeenten flexibel zijn

Omdat het huidige normbedrag voor veel van de gemeenten ruim is, zorgt deze onzekerheid in een deel van de gemeenten niet direct voor veel problemen. Door de ruime norm kunnen ze eventuele prijsverhogingen opvangen en ervaren ze flexibiliteit in de onderhandelingen met eigenaren van panden. Als de norm dichter in de buurt zou zijn van de werkelijke kosten van deze gemeenten, worden ze minder wendbaar in het opvangen van schommelingen of prijsstijgingen.

Gemeenten verwachten dat de kosten voor de opvang gaan toenemen

Gemeenten verwachten dat de kosten toe gaan nemen in 2024 en 2025

De gemeenten die hebben deelgenomen aan de dieptestudies verwachten een toename in kosten in de komende jaren. Behalve algemene prijsontwikkeling, zien zij daar een aantal redenen voor.

Het laaghangende fruit is weg op het gebied van locaties

Het aantal Oekraïners dat opvang nodig heeft in Nederland neemt nog steeds toe. Dit betekent dat gemeenten nog meer bedden moeten realiseren in nog meer opvanglocaties. De gemeenten in de dieptestudies gaven aan dat dat steeds lastiger wordt. De voor de hand liggende en goedkopere locaties zijn al in gebruik, waardoor nieuwe locaties relatief duurder zijn per persoon.

Een steeds kleiner deel van de Oekraïners wordt opgevangen via de POO

In veel van de dieptestudiegemeenten worden steeds minder mensen opgevangen in de particuliere opvang. De opvang duurt voor veel gezinnen al meer dan een jaar en gemeenten merken dat veel gastgezinnen en/of Oekraïners aangeven dat de particuliere opvang niet meer passend is. Dit creëert extra druk op de gemeentelijke opvang, wat het punt hierboven nog extra versterkt.

Er spelen steeds meer reparatiekosten en kosten voor het verlaten van locaties

Een aantal gemeenten geven aan recent hoge kosten te hebben gemaakt bij het verlaten van een locatie. Na het gebruik van een locatie moet het soms weer in originele staat teruggebracht worden en moet er geleverd worden of moeten er zaken

gerepareerd worden. Een aantal andere gemeenten voorzien op korte termijn deze kosten. De Nationale Opvangorganisatie (NOO) geeft aan dat (een deel van) deze kosten onder de transitiekosten vallen. Dit is niet voor alle gemeenten duidelijk.

Verschuiving naar semipermanente opvang

Een (groot) deel van de Oekraïners zit al meer dan een jaar in de opvang. Gemeenten geven aan dat nu de opvang al een tijd duurt, slaapzalen en grotere kamers minder geschikt zijn. Mensen hebben hun privacy nodig en er ontstaan meer irritaties. Zoals eerder beschreven wordt al steeds meer toegewerkt naar opvang in kleinere wooneenheden en met eigen faciliteiten. Dit gaat zich in de komende tijd doorzetten. 25% van de gemeenten geven bijvoorbeeld aan in 2024 flexwoningen in te willen zetten voor deze doelgroep. Dit gaat om 3535 plekken. Deze plekken zijn relatief duur (zie hoofdstuk 3).

De ontheemden hebben te maken met meer psychosociale problemen

Een laatste ontwikkeling die tot meer kosten kan leiden is de toename in psychosociale problematiek. Gemeenten geven aan dat nu de oorlog in Oekraïne langer duurt er een soort uitzichtloosheid ontstaat en mensen meer psychische klachten krijgen. Ook komen er nu mensen vanuit Oekraïne hierheen die veel van de oorlog gezien en meegemaakt hebben en daar klachten van ervaren. Volgens een aantal gemeenten zien zij hierdoor ook drank- en drugsmisbruik toenemen. Op termijn gaat dit volgens hen leiden tot meer begeleidingskosten en wellicht weer meer beveiligingskosten.

Veel gemeenten weten niet goed hoe ze btw kunnen terugvragen uit het btw-compensatiefonds

Gemeenten btw deels terugvragen via het btw-compensatiefonds

De gemeenten betalen btw over een aantal van de kosten die ze maken voor opvang van Oekrainers. Voor betaalde btw kunnen gemeenten een beroep doen op het btw-compensatiefonds (BCF). Het BCF is opgericht om btw weg te nemen als factor in de afweging van decentrale overheden tussen uitbesteden en inbesteden. Het BCF heeft als regel dat gemeenten alleen btw kunnen claimen die is vertrekt vanuit een overheidstaak; niet aan individuele derden.

Bij de opvang van Oekrainers gaf deze regel soms verwarring. Daarom hebben de partijen in 20202 afgesproken dat 30% van alle betaalde btw voor de GOO geclaimd kan worden bij het BCF. Hiermee vervallen de reguliere eisen.

Niet bij alle kosten speelt btw een rol

Dat wil niet zeggen dat op alle kosten 30% van de btw teruggevraagd kan worden. Op een deel van de kosten is immers geen btw betaald. Dat speelt bij posten die zijn vrijgesteld van BTW (huur van panden bijvoorbeeld), en een ander deel wordt uitgevoerd door de eigen organisatie.

De omvang van de kosten waarover per gemeente BTW wordt teruggevraagd is afhankelijk van de mate waarin een beroep wordt gedaan op externe inzet versus eigen inzet. Daarnaast zijn delen van de kosten niet belast voor de BTW. Een raming

van de omvang van de btw-compensatie is te vinden op p. 28

Gemeenten claimen in de praktijk wisselend; mogelijk door onbegrip

Wij hebben bij een aantal gemeenten uit de dieptestudie gevraagd op welke wijze deze btw-claim wordt verantwoord. Zij gaven allemaal aan dat de btw volgens geldende regels al bij verwerking van facturen wordt geclassificeerd, waarbij dus 30% van de te betalen btw als vordering wordt opgenomen.

In de enquête hebben wij gevraagd over welk percentage van de kosten BTW werd geclaimd.* Uit de beantwoording komt geen éénduidige response over het gedeelte van de kosten waarover btw wordt geclaimd.

In de duidingssessie met de gemeenten hebben we gevraagd naar oorzaken van die variatie. Daaruit kwam een aantal zaken naar voren. Van de 88 respondenten gaven 35 aan dat niet iedereen bekend is met de regels van het BCF. Nog eens 14 gaven aan dat de regels te onduidelijk zijn.

Wij adviseren op basis van deze respons een hernieuwde kennismaking met het BCF te organiseren voor de gemeenten, om de kennis op dit punt te vergroten en waar mogelijk BTW te kunnen terugvragen.

3. Kosten per kostencomponent

De grootste component is accommodatie en deze component kent ook de grootste variatie in kosten

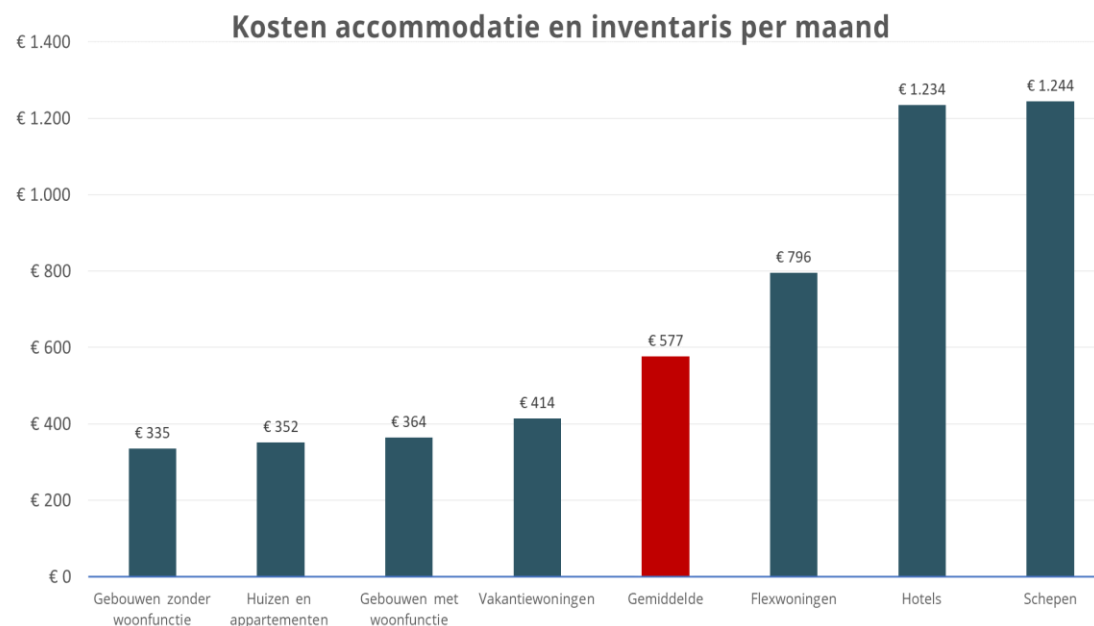
In dit hoofdstuk gaan we in op de verschillende kostencomponenten. Per component leest u een raming van de kosten.

1.1 Accommodatie en inventaris: De kosten verschillen per type accommodatie

Dit is voor vrijwel alle gemeenten de grootste component. Per gerealiseerd bed wordt daar gemiddeld **€577 per maand** aan uitgegeven door gemeenten. Echter, de spreiding is zeer groot.

Een grote factor in de variatie is het accommodatietype. In de tabel hiernaast staan de gemiddelde kosten voor deze component per accommodatietype. De gemiddelde kosten voor bedden in hotels en schepen zijn (meer dan) drie keer zo hoog als voor vakantie-woningen, appartementen, en bestaande gebouwen met en zonder woonfunctie. De kosten voor flexwoningen* liggen tussen deze groepen in.

Hoewel de verschillen *tussen* de verschillende accommodatietypen een groot deel van de spreiding verklaren, is er ook een flinke spreiding *binnen* accommodatietypen. De goedkoopste hotels zijn goedkoper dan de duurste bestaande bouw zonder woonfunctie. Echter, het grootste gedeelte van de opgegeven kosten voor hotels en schepen (van eerste tot en met derde percentiel) ligt volledig boven de opgegeven kosten voor alle andere accommodaties behalve flexwoningen. De volgende pagina laat deze spreiding in meer detail zien.

* De kosten voor flexwoningen worden vaak afgeschreven over een aantal jaar. We hebben gemeenten in de uitvraag gevraagd de maandelijkse kosten te bepalen op basis van hun intern gehanteerde afschrijvingstermijnen. Het is bij ons dus niet bekend welke termijnen gehanteerd worden.

Binnen de accommodatietypen ook veel variatie

Binnen elke groep zijn er goedkope en dure accommodaties

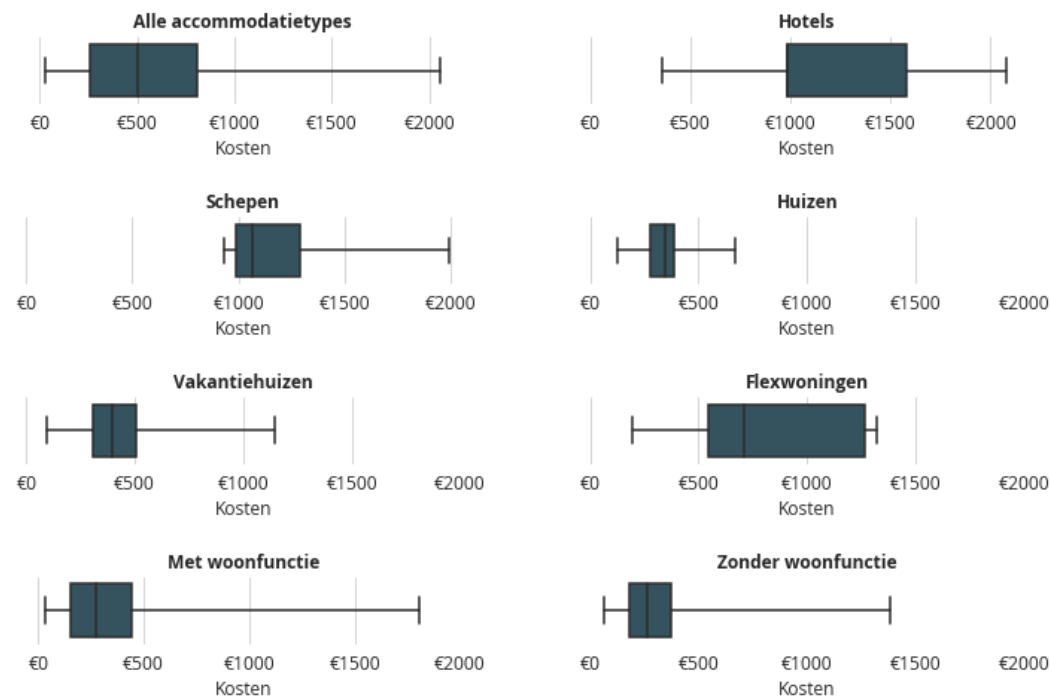
De figuur hiernaast geeft een overzicht van de variatie *binnen* elke groep met hetzelfde accommodatietype. Per type is in beeld gebracht welke kosten gemeenten maken voor Accommodatie en inventaris.

De 'boxplots' hiernaast laten de volledige spreiding zien van de kosten die gemeenten hebben gerapporteerd (gewogen naar bedden). Daarbij is de bandbreedte verdeeld in vier 'kwartielen'. Elk kwartiel bevat een kwart van de bedden. Het tweede en derde kwartiel zijn in een gekleurde box weergegeven, met in die box de mediaan. De 'staart' links en rechts van de box zijn respectievelijk eerste kwartiel en het vierde kwartiel. Hoe breder de box en staart, hoe groter de spreiding in gerapporteerde kosten.

Hotels en gebouwen met woonfunctie hebben de meeste spreiding

Zoals de figuur laat zien, kennen hotels en bestaande gebouwen met woonfunctie veel spreiding.* Hotels zijn er in alle soorten en maten. Bij bestaande gebouwen met woonfunctie hebben enkele gemeenten zich gedwongen gezien om relatief dure oplossingen te kiezen.**

Variatie in kosten voor accommodatie en inventaris per accommodatietype

* Bij hotels valt de mediaan bijna samen met de grens tussen het eerste en tweede kwartiel. Dat komt omdat er heel veel bedden met vrijwel dezelfde prijs per dag zijn.

** Daarbij hebben ze wel onderbouwd waarom ze die keuze gemaakt hebben; daarom hebben we de kosten niet aangemerkt als 'outliers' of ruis.

Kostencomponenten die direct gerelateerd zijn aan opvanglocaties houden vaak verband met accommodatietype (1/3)

1.2 Gas Water Elektra: Deze kosten komen op €105, maar zijn nog onzeker

In dit onderzoek hebben we als aanname gedaan dat alle gerealiseerde bedden zich bevinden op een locatie met gas, water en elektra. Als gemeenten hebben aangegeven daar geen kosten voor te maken, hebben we daarvoor gecorrigeerd door een deel van de geraamde accommodatiekosten toe te rekenen aan GWE, gebaseerd op de gemiddelde verhouding tussen kosten voor accommodatie en GWE. Dit hebben we gedaan omdat een aantal gemeenten aangaven de kosten niet uit te kunnen splitsen. Op basis van die exercitie ramen we de kosten voor deze component op **€105 euro per gerealiseerd bed per maand**. In de dieptestudies en in het opmerkingenveld van de enquête gaven gemeenten aan dat deze kosten nog deels onzeker zijn.

1.3 Veel bedden bevinden zich op een locatie met locatiebegeleiding

Locatiebegeleiding is op 94% van de gemeentelijke opvanglocaties aanwezig. Dit is vaker het geval bij hotels, schepen, flexwoningen, bestaande gebouwen met- en zonder woonfunctie dan bij huizen en appartementen en vakantiewoningen. De uitvoeringskosten voor dagbesteding rekenen we ook onder deze component.

Locatiebegeleiding kost per bed op een locatie waar locatiebegeleiding aanwezig is gemiddeld €287. De spreiding is vergelijkbaar met de spreiding binnen beveiliging. Deze spreiding wordt veroorzaakt door het aantal locatiebegeleiders en voor welk deel van de dag. Daarnaast zijn er verschillen in hoeveel er wordt gedaan aan dagbesteding tussen gemeenten.

Verdeeld over alle bedden (ongeacht of er locatiebegeleiding is) is het gemiddelde **€271 per gerealiseerd bed per maand**

1.4 Schoonmaak: Deze kosten zijn vrij laag, maar de spreiding is groot

78% van de gerealiseerde bedden bevindt zich op een locatie waar wordt schoongemaakt door een schoonmaker. Dit verschilt sterk per accommodatietype: binnen hotels, schepen, bestaande bouw met- en zonder woonfunctie bevinden rond de 80%-85% van de bedden zich in een locatie waar wordt schoongemaakt. Voor huizen en appartementen is dat slechts 7%. Vakantiewoningen en flexwoningen liggen daar tussenin.

In locaties waar wordt schoongemaakt zijn de gemiddelde kosten per gerealiseerd bed €51 per maand. Dit loopt echter uiteen van €3 per bed per maand tot €118 per bed per maand. Redenen hiervoor zijn dat het er verschillen zijn in hoeveel er wordt schoongemaakt: gaat dat alleen om de gemeenschappelijke ruimtes of ook, bijvoorbeeld, slaapkamers? Sommige gemeenten leggen meer verantwoordelijkheden neer bij de Oekraïners dan anderen. Daarnaast wordt op sommige locaties door bewoners tegen een kleine vergoeding schoongemaakt en op andere wordt een professioneel schoonmaakbedrijf ingehuurd. Ook dit zorgt voor verschillen in kosten.

Verdeeld over alle bedden (ongeacht of er wordt schoongemaakt door een schoonmaker) ramen wij de kosten op **€40 per gerealiseerd bed per maand**.

Kostencomponenten die direct gerelateerd zijn aan opvanglocaties houden vaak verband met accommodatietype (2/3)

1.5 Beveiliging: Het accommodatietype en aantal locaties spelen een grote rol

Uit de uitvraag kwam dat 85% van de gerealiseerde bedden zich bevinden in een locatie waar beveiliging aanwezig is. Dit percentage verschilt sterk tussen de verschillende accommodatietypen. Bij schepen, bestaande gebouwen met- en zonder woonfunctie is bovengemiddeld vaak beveiliging aanwezig. Binnen die typen bevinden respectievelijk 100, 92 en 88 procent van de bedden zich in een locatie met beveiliging. Bij huizen en appartementen gaat dit slechts om 14% van de bedden. Uit de dieptestudies komt naar voren dat óf en hoeveel beveiliging aanwezig is op een locatie vaak voortkomt uit de grootte van de locatie. Hoe groter de locatie, hoe meer kans op overlast en hoe meer beveiliging. Echter, dit is niet de enige reden die naar voren kwam. Soms wordt de mate van beveiliging ook beïnvloed door sentimenten in de buurt van de opvanglocatie of politieke besluiten. Deze redenen zijn niet getoetst in de uitvraag.

Wanneer beveiliging aanwezig is kost dat gemiddeld €327 per gerealiseerd bed per maand. Er is een redelijke spreiding te zien op deze kostencomponent: de raming voor het eerste kwartiel is €160 per maand en voor het derde kwartiel €388. Uit de dieptestudies komt naar voren dat de verschillen hierin voortkomen uit het aantal beveiligers op een locatie en het aantal uren dat ze aanwezig zijn, maar ook uit verschillende tarieven van beveiligingsbedrijven. Sommige gemeenten geven aan dat

er een tekort is aan beveiligers in hun regio, waardoor prijzen hoger liggen.

Verdeeld over alle gerealiseerde bedden kost beveiliging gemiddeld **€276 per gerealiseerd bed per maand**.

1.6 Catering: Catering is duur, maar komt op veel locaties niet voor

Catering is geen verplichte kostenpost voor gemeenten: op veel locaties voorzien Oekraïners in hun eigen eten van hun leefgeld. Echter, sommige gemeenten voelen zich genoodzaakt catering te regelen, voornamelijk omdat er geen kookvoorzieningen aanwezig zijn op de locatie. 36% van de bedden bevinden zich op een locatie waar catering is. Deze bedden bevinden zich voor het overgrote deel in hotels of schepen. In hotels bevinden 84% van de bedden zich op een locatie met catering en in schepen 96%. In huizen en appartementen, vakantiewoningen en flexwoningen is nooit catering aanwezig. In bestaande gebouwen zonder woonfunctie is er catering voor 6% voor de bedden en in bestaande gebouwen met woonfunctie op 35% van de bedden.

Catering is duur: als het op de locatie aanwezig is kost het per bed € 513 per maand. Echter, omdat de meeste bedden zich niet bevinden op een locatie met catering is het gemiddelde over alle bedden heen **€182 per gerealiseerd bed per maand***.

* Vorig jaar is het gemiddelde bij catering anders berekend: dat was het gemiddelde bij gebruik en kan dus beter vergeleken worden met de €513 per maand. Dit jaar is het gemiddelde genomen over alle bedden, waarvan het merendeel niet van catering wordt voorzien. Dit is gedaan omdat 1) dit het daadwerkelijke gemiddelde is, en 2) catering niet de enige component is waarbij het grootste verschil in kosten zit tussen gebruik en geen gebruik. Dit geldt ook voor beveiliging en schoonmaak (en in mindere mate voor locatiebegeleiding).

De kosten verschillen sterk tussen de accommodatietypes, maar ook binnen die groepen is er variatie

Niet alleen component 1.1, maar ook componenten 1.3. – 1.6 verschillen per type

Op de voorgaande pagina's was te zien dat de accommodatie- en inventariskosten (en component 1.1) sterk verschillen per accommodatietype. Ook was te lezen dat andere kostencomponenten bij sommige accommodatietypes relatief veel vaker aanwezig zijn dan bij andere. Daarom presenteren we hiernaast ramingen per accommodatietype voor hoofdcategorie 1 (*Onderdak GOO*) als geheel: componenten 1.1 t/m 1.6.*

Schepen kosten veel huur, maar hebben ook veel schoonmaak, beveiliging, etc.

In de figuur hiernaast is duidelijk te zien dat hotels en schepen veel duurder zijn dan de andere accommodatietypen. Deels komt dit doordat de accommodatiekosten voor deze accommodatietypen hoog zijn en deels doordat er relatief veel gebruik wordt gemaakt van de andere kostencomponenten, zoals beveiliging en schoonmaak.

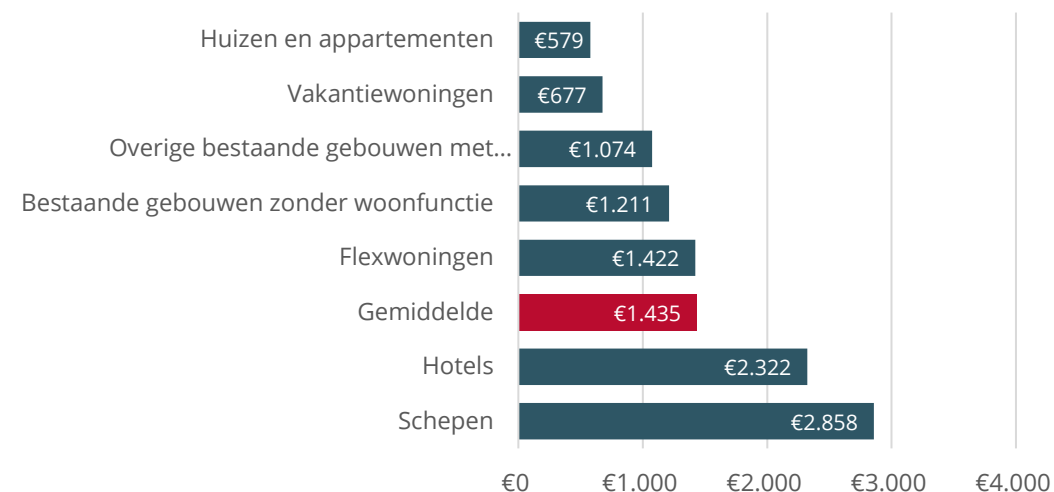
Opvallend is dat bestaande gebouwen met en zonder woonfunctie veel duurder zijn dan huizen en vakantiewoningen, terwijl de accommodatiekosten dichtbij elkaar lagen. Hier wordt het verschil dus bijna volledig verklaard doordat daar vaker beveiliging, schoonmaak, catering en locatiebegeleiding aanwezig is.

De accommodatiekosten voor flexwoningen waren flink hoger dan die voor de vier bovengenoemde locaties. Het verschil tussen bestaande gebouwen en flexwoningen is voor de totale hoofdcategorie kleiner dan voor alleen component 1.1, omdat er bij flexwoningen relatief weinig beveiliging, schoonmaak, catering of begeleiding is.

Binnen elk van de groepen zijn er nog onderlinge verschillen

Ook voor de totale hoofdcategorie is er naast veel *variatie* tussen de groepen, ook veel variatie binnen de groepen. onderdak GOO in totaal is er ook variatie binnen de accommodatietypen: in de hoogte van bedragen maar ook in óf er gebruik wordt gemaakt van aanpalende componenten.

Totale kosten Onderdak GOO** (per gerealiseerd bed per maand)

* Dit hebben we als volgt gedaan: Onderdak GOO = accommodatie en inventaris voor accommodatietype A + gemiddelde kosten beveiliging * percentage beveiligde bedden in accommodatietype A + gemiddelde kosten schoonmaak * percentage bedden met schoonmaak in accommodatietype A, et cetera. Voor sommige accommodatietypen is de steekproef klein en zijn de ramingen dus minder betrouwbaar

** Dit zijn de totale kosten binnen de BooO. Transitiekosten worden niet meegerekend. Het kan zo zijn dat bepaalde goedkopere accommodatietypen juist hogere transitiekosten met zich meebrengen. Dit kunnen we niet zeggen op basis van ons onderzoek.

De kosten voor 'dagbesteding' en bijzondere verstrekkingen zijn nog steeds relatief beperkt

2.1 Dagbesteding wordt steeds minder gebruik van gemaakt.

Deze component omvat recreatieve en educatieve activiteiten voor Oekraïners, kortweg 'dagbesteding' genoemd. Vaak worden deze activiteiten ingekocht bij lokale partijen of maatschappelijk werk. Onze ramingen zijn gebaseerd op dieptestudies.

Het onderzoek laat zien dat de kosten t.o.v. vorig jaar zijn afgenomen omdat steeds meer mensen werken en kinderen naar school gaan, waardoor er geen gebruik gemaakt wordt van de dagbesteding. In een aantal gemeenten wordt er nog wel gebruik gemaakt van dagbesteding. Cijfers van incomplete programma's rekenen we niet mee omdat die, zeker op lange termijn, onvoldoende zijn om deze taak goed in te vullen.

Gemeenten bieden verschillende soorten activiteiten aan. De vaakst voorkomende activiteiten zijn Nederlandse of Engelse taallessen, sportactiviteiten, cultuur en maatschappelijk hulp. We ramen deze component op **€ 16 per gerealiseerd bed per maand**.

Deze kosten zijn relatief laag omdat Oekraïners een eigen leven opbouwen naarmate ze hier langer zijn.

2.2 Buitengewone kosten komt niet vaak voor

Deze component omvat noodzakelijke kosten die Oekraïners niet zelf uit hun leefgeld kunnen betalen. De dieptestudies lieten zien dat de meest voorkomende buitengewone kosten de huisarts, psycholoog, tandarts, uitvaartkosten, verhuizing en vervoer (bijvoorbeeld taxi's of fietsen voor noodzakelijke reizen) betreffen.*

Deze kosten zijn hoog voor individuele Oekraïners, maar voor verreweg de meeste Oekraïners zijn er helemaal geen bijzondere kosten, net als vorig jaar. Het gemiddelde per persoon is dan ook laag en ramen we op **€ 20 per maand per gerealiseerd bed**.

Daarbij geldt wel dat bijzondere kosten onvoorspelbaar zijn, waardoor de betreffende gemeente ineens met hoge kosten geconfronteerd kan worden.

Gemeenten maken kosten voor de uitvoering van de opvang voor Oekraïners

3.1 Verstrekkingen & burgerzaken*: Dit is een component met weinig spreiding

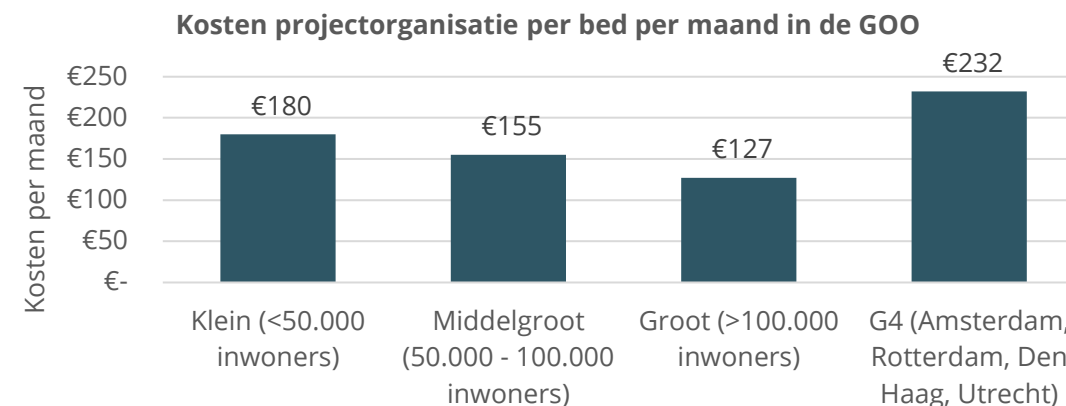
Naast de projectorganisatie maken gemeenten ook nog uitvoeringskosten voor het verstrekken van leefgeld en burgerregistratie. Dit is een relatief klein component, met relatief weinig spreiding, op enkele gerapporteerde uitschieters naar boven na. Wij ramen deze component op **€52 per gerealiseerd bed per maand**

3.2 Projectorganisatie*: G4-gemeenten maken relatief veel kosten

Gemeenten hebben vaak een projectorganisatie om de opvang van Oekraïners te realiseren. Een klein deel van de gemeenten maakt bijzonder hoge kosten, maar daarnaast valt de spreiding op deze component mee. Er lijkt een zekere mate van schaalgrootte te zijn: op G4-gemeenten na lijken de kosten per gerealiseerd bed af te nemen naar mate het aantal gerealiseerde bedden groter wordt.

Daarnaast maakt ook gemeentegrootte uit: kleine gemeenten maken daar gemiddeld meer kosten voor dan middelgrote en grote gemeenten. G4-gemeenten maken meer kosten dan alle andere gemeenten. Dit is in lijn met eerdere kostenonderzoeken over andere gemeentelijke taken. Wij zien daarvoor drie mogelijke verklaringen: G4-gemeenten zijn vaak complexer georganiseerd dan andere gemeenten, daarnaast is het mogelijk dat het zoeken naar geschikte locaties relatief lastiger is in G4-gemeenten vanwege het al bestaande woningtekort en ten derde speelt wellicht de wet van afnemende meeropbrengst: G4-gemeenten realiseren de meeste bedden en het kan zijn dat naar mate bedden toenemen de uitvoering steeds efficiënter kan worden vormgegeven, tot op een zeker punt waar de efficiëntie weer afneemt.

Landelijk is het gemiddelde aan kosten voor de projectorganisatie **€136 per gerealiseerd bed per maand**.

3.3 Tolken zijn duur maar niet erg vaak nodig

Deze kostencomponent omvat de kosten van tolken die gemeenten inhuren om tekst of gesprekken te vertalen. Tolken hanteren hoge uurtarieven. Echter, in veel situaties weten gemeenten andere oplossingen te vinden. Vaak kunnen Oekraïners die wél Engels spreken, vertalen voor de rest van de groep. Ook zijn er veel voorbeelden van vrijwilligers die al Oekraïens of Russisch spraken die kosteloos meehelpten met vertalen. Dat maakt de kosten per gerealiseerd bed relatief laag. We ramen deze kosten op **€ 6 per gerealiseerd bed per maand**. Deze post is alleen getoetst in de dieptestudies.

* Wij hebben gemeenten gevraagd hun uitvoeringskosten te rapporteren inclusief overhead. Het is mogelijk dat sommige gemeenten dat minder goed (kunnen) toerekenen dan andere

De totale gemiddelde kosten voor de opvang van Oekraïners in de GOO is gedaald

De figuur hiernaast geeft een samenvatting van alle kostenramingen voor de GOO. Let op, de totale kosten zijn exclusief leefgeld! Het bekende huidige normbedrag van € 83 per dag is inclusief leefgeld; exclusief leefgeld zou dit € 74 per dag zijn. De cijfers zijn gemiddeld over alle bedden, ook bijvoorbeeld over bedden waar geen catering is.

Op de meeste componenten worden nu minder kosten gemaakt dan in 2022

Voor bijna alle componenten komen dit jaar lagere ramingen uit het onderzoek dan vorig jaar. Dit wordt deels verklaard doordat bepaalde kosten zoals schoonmaak en catering minder vaak gemaakt worden en omdat de grootste crisis voorbij is.

Daarnaast konden gemeenten hun processen efficiënter en bestendiger vormgeven.

Gezien het grote aantal gemeenten dat uitkomt met de norm is het ook goed mogelijk dat de schattingen vorig jaar op minder goede gegevens waren gebaseerd dan dit jaar.

De opvang was toen nog relatief nieuw en er waren toen minder registratiegegevens en minder inzicht in daadwerkelijke kosten.

Op een aantal componenten is een stijging te zien in kosten

Op twee componenten was er een kostenstijging plaatsgevonden: GWE en buitengewone kosten. De stijging in kosten voor GWE komt waarschijnlijk omdat energieprijzen zijn gestegen.* De buitengewone kosten bestonden dit jaar voornamelijk uit kosten voor vervoer en begrafeniskosten. Die zullen toenemen naar mate Oekraïners langer in Nederland zijn.

#	Soort kosten	2022	2023
1	Onderdak GOO		
1.1	Accommodatie + inventaris	€ 666	€ 577
1.2	Gas, water, licht	€ 45	€ 105
1.3	Locatiebegeleiding	€ 287	€ 271
1.4	Schoonmaak	€ 72	€ 40
1.5	Beveiliging	€ 314	€ 276
1.6	Catering	€ 461	€ 182
2	Verstrekkingsen en overig		
2.1	Verstrekkingsen dagbesteding	€ 28	€ 16**
2.2	Buitengewone kosten	€ 4	€ 21**
3	Uitvoeringskosten		
3.1	Verstrekkingsen en burgerzaken	€ 122	€ 52
3.2	Projectorganisatie	€ 268	€ 136
3.3	Tolkkosten	€ 8	€ 6**
Totale kosten per maand (excl. leefgeld)		€ 2.245	€ 1.682
Totale kosten per dag (excl. leefgeld)		€ 74	€ 55

* Mogelijk speelt ook dat gemeenten vorig jaar de GWE-kosten niet goed konden uitsplitsen van component 1.1. Dit jaar hebben wij dat achteraf rekenkundig gesplitst voor gemeenten die dit niet zelf konden.

** Bedragen die niet zijn getoetst in uitvraag vanwege weinig variatie en lage kosten in de dieptestudies. Genoemde bedragen zijn alleen gebaseerd op de dieptestudies.

De gemiddelde kosten voor de POO zijn € 92 per Oekraïner per maand

De kostenraming voor de POO daalt van € 202 naar € 92 per persoon per maand

Vorig jaar was de uitkomst van onderzoek dat de kosten voor een persoon in de particuliere opvang gemiddeld € 677 per maand waren. Dat was inclusief leefgeld. De huidige regeling voor de POO bevat echter geen leefgeld in de norm. Leefgeld wordt op basis van werkelijke kosten vergoed. Dit jaar nemen we dat niet mee in de raming. Exclusief leefgeld was de raming € 202 per maand.

De kosten voor de POO zijn sterk afgenomen in het afgelopen jaar. Het uitkeren van leefgeld is afgenomen van €122 naar €46 per persoon per maand en de projectorganisatie is afgenomen van €71 naar €40 per persoon per maand. Gemeenten gaven in de dieptestudies aan geen buitengewone kosten te maken voor de POO.

Uit de uitvraag komt ook naar voren dat de inzet van de projectorganisatie bij de gemeente voor de GOO en de POO niet evenredig verdeeld is. De kosten worden vaak bovengemiddeld veel toegerekend aan de GOO. Dit is logisch, want de gemeente moet veel meer regelen voor de GOO. Voor het uitkeren van leefgeld en de burgerregistratie is dit ook het geval maar in mindere mate.

#	Soort kosten	2022	2023
4.1	Buitengewone kosten POO	€ 9	€ 6*
4.2	Uitkeringen verstrekkingen en burgeradministratie	€ 122	€ 46
4.3	Projectorganisatie POO	€ 71	€ 40
Totale kosten per maand		€ 202	€ 92

Raming omvang bijdrage BTW-compensatiefonds op basis van huidige afspraak

Van de gemiddelde totale kosten binnen het normbedrag voor de GOO is ca € 7 betaalde btw

Zoals beschreven op pagina 17 betalen gemeenten btw over een deel van hun kosten voor opvang van Oekraïners. Die betaalde btw kunnen ze in principe terugvragen bij het btw-compensatiefonds. De huidige regel is dat gemeenten 30% van hun btw kunnen terugvragen uit het BCF en 70% van hun btw betalen vanuit het normbedrag. Echter, bij sommige kostencomponenten speelt btw geen rol.

Op basis van ons onderzoek ramen we dat van de totale gemiddelde kosten van gemeenten € 7,32. De totale btw, inclusief het deel dat gemeenten terug kunnen vragen, is € 10,46. De totale kosten inclusief alle btw voor de opvang zijn daarmee gemiddeld € 62. Aan deze berekeningen liggen een aantal (soms onzekere) assumpties ten grondslag. Deze staan beschreven op pagina X.

Voor de POO is de raming voor de totale btw €2,88 per maand. Daarmee zijn de totale kosten voor de POO inclusief alle btw €93 per maand.

Op basis van de huidige afspraken ramen wij dat gemeenten voor de GOO €3,13 per dag terugvragen

Op basis van de huidige afspraak over het btw-compensatiefonds en de aannames op p. 45 ramen we dat gemeenten €3,13 per persoon per nacht terugvragen uit het btw-compensatiefonds voor de GOO en €1,34 per persoon per maand voor de POO.

De afspraak dat 30% van de btw compensabel is, is gebaseerd op oude berekeningen

Op basis van berekeningen in mei 2022 is tussen het Rijk en gemeenten een praktische afspraak gemaakt dat 30% van de btw compensabel is uit het btw-compensatiefonds. Er was toen minder duidelijk over de kosten die gemeenten zouden gaan maken en de opbouw van die kosten.

Op basis van de opbouw van de kosten en de aannames die wij hebben gedaan over welke kostencomponenten compensabel zijn (zie p. 45) ramen wij dat 99% van de btw over de kosten voor de GOO compensabel is uit het BCF. Voor de POO is dat 81% Echter, welke kosten precies compensabel zijn is een juridische kwestie.

Het herzien van deze afspraak zorgt voor een verschuiving van de kosten tussen het normbedrag en de bijdrage aan het BCF

Gemeenten krijgen alle kosten voor de opvang van Oekraïners vergoed, ook de btw. Een deel daarvan middels het normbedrag en een deel daarvan middels het BCF. Welk deel dat is, is nu vastgelegd middels een praktische afspraak. Als die afspraak wordt herzien, veranderen de totale kosten voor de opvang niet, maar de verdeling tussen het normbedrag en het deel dat wordt toegevoegd aan het BCF.

4. Bekostigings- systematiek

Criteria en opties

Op basis van de uitkomsten zien we drie opties voor een bekostigingssystematiek voor de GOO

Zoals beschreven op de vorige pagina's is er veel variatie in de kosten die gemeenten moeten maken. De bekostigingssystematiek kan daar rekening mee houden. Daarvoor zijn verschillende opties die we op de volgende pagina's uiteenzetten.

We beoordelen de opties voor een systematiek aan de hand van zes criteria

Bij het beoordelen van de opties volgen we een beoordelingskader dat vooraf met de klankbordgroep is vastgesteld. Dat kent zes criteria:

- ▶ **Accuraatheid:** Welke optie geeft de meest realistische bekostiging die voor de meeste gemeenten het dichtst in de buurt komt van hun daadwerkelijke kosten?
- ▶ **Belasting gemeenten:** Welke optie brengt de minste administratieve lasten met zich mee en vraagt de minst arbeidsintensieve controle?
- ▶ **Belasting Rijk:** Welke optie kent de beste uitvoerbaarheid bij het controleren van de aanvragen voor de vergoeding? En welke bekostigingsregeling is het minst complex om vorm te geven?
- ▶ **Autonomie van gemeenten:** Welke optie houdt het meeste rekening met het feit dat gemeenten bepaalde kosten, bijvoorbeeld specifieke accommodaties of beveiliging willen accepteren, omdat deze kosten al dan niet volledig vergoed worden uit de normbedragen of te declareren werkelijke kosten.
- ▶ **Incentives doelmatigheid:** In hoeverre geeft de optie een incentive tot doelmatig handelen?
- ▶ **Incentives opvang:** In hoeverre geeft de optie een incentive tot het realiseren van meer opvangplekken?

Op de volgende pagina's schetsen we in hoeverre opties aan de criteria voldoen met plussen en minnen. De optie met de meeste plussen is niet per se het beste; misschien weegt het ene criterium zwaarder dan het andere. Dat is een bestuurlijke afweging.

We verkennen drie opties die realistisch denkbaar voor bekostiging van de GOO

Op basis van de kostendrijvers en de criteria, zien we drie realistisch denkbare opties:

1. **Eén normbedrag voor alle kostencomponenten**
2. **Verschillende normbedragen per accommodatietype**
3. **Alleen normbedrag voor bepaalde componenten**

Hier zijn sub-varianten op denkbaar: zo zou optie 1 op verschillende wijzen kunnen worden vormgegeven. Ook kunnen normbedragen aangepast worden op basis van het al dan niet verstrekken van componenten als bijvoorbeeld beveiliging en catering.

Op de volgende pagina's leest u een verkenning deze opties

We verkennen de drie opties in meer detail op de volgende pagina's. Daarbij leest u een nadere beschrijving van de optie, de bijbehorende normbedragen en een schets van de voor- en nadelen van elke optie.

* Deze optie zal ook het meest voorspelbaar zijn, het gemakkelijkst te doorgronden, en het snelst om te implementeren.

** Zo houdt dit criterium rekening met de balans tussen Rijksbreed beleid versus het opzetten van eigen beleid.

Optie 1 betreft één normbedrag om alle kosten (behalve leefgeld) te dekken

Toelichting: deze optie werkt met één norm voor alles behalve leefgeld

De eerste optie is om, net als nu, te werken met een normbedrag dat een groot deel van de kosten voor de opvang van Oekraïners bevat. Dit normbedrag wordt gebaseerd op de kosteninschattingen per kostencomponent. Anders dan vorig jaar zou leefgeld geen onderdeel zijn van het normbedrag.

Voor het normbedrag kunnen verschillende cijfers gekozen worden. Er kan worden gekozen voor een norm gebaseerd op het **gemiddelde** kosten per bedden. Daarmee zou het normbedrag voor iets meer dan de helft van de gemeenten hoger zijn dan hun huidige kosten. Gezien de urgentie van de opgave, kan er ook worden gekozen voor een normbedrag dat voor meer gemeenten hoger zou zijn dan hun huidige kosten, bijvoorbeeld op basis van het **derde kwartiel**.

Eventueel kan deze optie gecombineerd worden met een 'achtervang': de mogelijkheid om werkelijke kosten te vergoeden als gemeenten niet uitkomen met de norm.

Voor- en nadelen: De optie is eenvoudig maar doet weinig recht aan de variatie

Een groot voordeel van het kiezen van één normbedrag is de eenvoud: het is duidelijk en geeft gemeenten geen administratieve lasten. Daarnaast biedt het gemeenten een helder kader van verwachte kosten voor de opvang maar geeft het gelijktijdig de gemeenten vrijheid om zelf financiële keuzes te maken over de opvang.

Een nadeel is dat een norm geen rekening houdt met de duidelijk aanwezige variatie tussen opvanglocaties en gemeenten.

Verdere voor- en nadelen hangen samen met de hoogte van de norm. Een norm gebaseerd op het gemiddelde is voor ongeveer de helft (53%*) van de gemeenten op dit moment genoeg, maar voor de ander helft op dit moment niet genoeg. Dat zou ingaan tegen het uitgangspunt van het Rijk is dat gemeenten geen financieel nadeel moeten ondervinden van de opvang van Oekraïners. Dit kan eventueel worden opgevangen door een achtervangregeling waarbij gemeenten die niet uitkomen, voor hun werkelijke kosten worden vergoed.

Variant	Normbedrag per dag
Normbedrag op basis van gemiddelde	€ 55
Normbedrag op basis van derde kwartiel	€66 (zie p. 43)

* Er zijn twee redenen waarom het iets meer dan de helft is en niet precies de helft. Ten eerste is de norm het gewogen gemiddeld van *bedden* en niet van individuele *gemeenten*. Ten tweede is de norm een optelsom van gemiddelden per component. Sommige gemeenten kunnen hogere kosten op de ene component compenseren met lagere kosten op de andere component.

Optie 2 omvat verschillende normbedragen voor verschillende accommodatietypen

Toelichting: deze optie kent aparte normen, in twee varianten

De grootste variatie in de kosten hangt samen met accommodatietype. Een bekostigingsoptie die hier rekening mee houdt, is een verschillend normbedrag voor verschillende typen accommodaties.

Op basis van de variatie in Onderdak GOO (zie pagina's 19 en 20) en de inhoudelijke overeenkomsten tussen accommodatietypen, zien wij twee varianten:

- **Variant 1:** Aparte normbedragen voor elk van de zeven geïdentificeerde typen
- **Variant 2:** Vier normbedragen:
 - Bestaande eigen woonunits (huizen en appartementen, vakantiewoningen)
 - Flexwoningen
 - Bestaande gebouwen voor grootschalige opvang (met en zonder woonfunctie)
 - Hotels en schepen

Voor- en nadelen: De optie is vrij accuraat maar ook kwetsbaar

Als voordelen kunnen we noemen dat deze variant meer recht doet aan de voornaamste kostendrijver: het type accommodatie. Er vindt dan bekostiging plaats die dichterbij de werkelijke uitgaven komt. Minder gemeenten zullen (veel) te veel of te weinig bekostiging ontvangen, al zijn er ook behoorlijke verschillen binnen deze groepen (zie pagina 20)

Een nadeel bij deze systematiek is dat voor grotere gemeenten veel verschillende aan accommodatietypen aparte registratie per type ingediend en geregistreerd dient te worden, een extra administratieve last. Ook kan het niet altijd duidelijk zijn in welk type een locatie valt, en daarmee wordt een limitatieve opsomming met duidelijke definities noodzakelijk. De normbedragen zijn gebaseerd op een kleinere set aan data, en daarmee mogelijk minder representatief.

Variant	Kosten 1.1	Kosten 1.2 - 1.6	Normbedrag per dag
Variant 1	Afhankelijk van type: €19,04 tot €93,95	€7,59	Hotels: €83,92 Schepen: €101,54 Vakantiewoningen: €29,86 Huizen & app: €26,62 Flexwoningen: €54,35 Gebouwen met woonfunctie: €42,91 Gebouwen zonder woonfunctie: €47,38
Variant 2	Afhankelijk van type: €21,03 tot €80,51	€7,59	Bestaande woonunit: €28,62 Flexwoningen: €54,35 Bestaande gebouwen: €45,56 Hotels en schepen: €88,10

Optie 3 omvat een normbedrag enkele componenten en vergoedingen op declaratiebasis

toelichting: deze optie kent voor veel kosten vergoeding op declaratiebasis

Een derde optie is om alleen voor kostencomponenten met weinig variatie tussen gemeenten een normbedrag op te stellen. Voor andere componenten worden de werkelijke kosten vergoed.

Van belang bij deze optie is de beperking van de administratieve lasten en controlekosten. Het wordt complex voor gemeenten als zij hun uitvoeringskosten moeten verantwoorden aan de hand van bijvoorbeeld tijdschrijven of het toerekenen door middel van een verdeelsleutel. Hierbij moeten namelijk deels ook arbitraire keuzes en vooronderstellingen gemaakt worden, die tot discussie met de controlerend accountant kunnen leiden. Daarom is het te verkiezen om voor uitvoeringskosten te werken met een normbedrag. Bij de vergoeding van de werkelijke kosten van de accommodaties moet eveneens gekeken worden naar de beperking van de verantwoordings- en controle lasten. Dit is mogelijk door hierbij primair aan te sluiten bij de facturen die een gemeente ontvangt van derden, in het kader van de opvang.

Op basis daarvan is de logische optie om alle componenten die binnen hoofdcategorie 1 (Onderdak GOO) vallen, buiten de norm te houden. Dat zijn accommodatie + inventaris, beveiliging, schoonmaak, catering, locatiebegeleiding en GWE. Deze componenten hangen met elkaar samen omdat ze verbonden zijn aan de locatie en samenhangen met accommodatietype. Daarnaast kopen veel gemeenten deze

componenten in één keer in, en beschikken zij over facturen waarmee zij relatief gemakkelijk een verantwoording kunnen opstellen.

Een twijfelpunt hierbinnen is locatiebegeleiding. Dit wordt soms ook door eigen personeel van de gemeenten opgepakt en georganiseerd over locaties van verschillende typen heen. Daarnaast komt het op het overgrote deel van de locaties voor. Een mogelijkheid is dus locatiebegeleiding toch binnen de norm te houden.

Voor- en nadelen: De optie is accuraat maar vraagt veel administratie

Ook bij deze optie worden de kosten meer vergoed op basis van het accommodatietype, de grootste variabele. In deze optie op basis van de werkelijke kosten voor de accommodatie. Daarmee kan de gemeente beter uit komen met de vergoeding.

Nadelig is dat deze optie vraagt om veel meer administratie en complexer is dan de voorgaande opties. Tevens is het voor het Rijk minder voorspelbaar wat de uitgaven zullen zijn.

Variant	Normbedrag per dag
Normbedrag zonder Onderdak GOO	€ 7,59
Normbedrag zonder Onderdak GOO maar met locatiebegeleiding	€ 16,50

Alle opties voor een bekostigingssysteem hebben eigen voor- en nadelen

Conclusie bekostigingsopties

De figuur hiernaast geeft een samenvatting van de voor- en nadelen van de opties. Het is belangrijk te benoemen dat er geen weging is toegekend aan de criteria, maar dat in de besluitvorming meer waarde wordt gehecht aan het ene criteria dan aan het andere. Het toekennen van deze wegingen is niet aan de onderzoekers.

Geen rekening gehouden met kostenontwikkelingen in normbedragen

De cijfers die we in dit rapport presenteren zijn ramingen gebaseerd op de kosten van gemeenten in mei en juni 2023. Ook de voorgestelde normbedragen zijn hierop gebaseerd. De bekostigingsregeling is bedoeld voor 2024. Voor het vormgeven van de bekostigingsregeling raden wij aan rekening te houden met de volgende twee aandachtspunten:

- ▶ **Inflatie:** het is waarschijnlijk dat de prijsniveaus in 2024 hoger liggen dan in mei en juni 2023. In het vormgeven van de bekostigingsregeling kan besloten worden hier rekening mee te houden.
- ▶ **Kostenontwikkelingen op basis van inhoudelijke ontwikkelingen:** Op p. 16 schetsen we de door gemeente voorziene kostenontwikkelingen. Op basis van ons onderzoek zijn deze niet te kwantificeren. In het vormgeven van de bekostigingsregeling kan besloten worden hier rekening mee te houden.

Opties	Accuraat	Belasting gemeenten	Belasting Rijk	Autonomie	Incentives doelmatig	Incentives opvang
1. Eén norm	--	+/-	++	-	+	+/-
2. Normen per accommodatietype	+/-	-	-	+	+/-	+/-
3. Norm plus werkelijke kosten	+	-	--	++	-	+/-

Toelichting

In bijlage IV op p. 46 en p. 47 hebben we per criterium de verschillende opties beoordeeld. Belangrijk om te vermelden is dat voor incentives doelmatig en incentives opvang er verschillen zijn tussen de verschillende varianten van de bekostigingsoptie. Dit is toegelicht in de bijlage.

Voor de bekostiging van de POO raden we aan de huidige bekostigingssystematiek voort te zetten

Het normbedrag van de POO is een maandbedrag bestaande uit minder componenten

De POO wordt momenteel bekostigd met een vast bedrag per maand per Oekraïner. Leefgeld is geen onderdeel van dat normbedrag en wordt op declaratiebasis bekostigd. Het normbedrag bestaat alleen uit uitvoeringskosten van de gemeente en andere verstrekkingen dan leefgeld.

Het behouden van één normbedrag lijkt passend voor de GOO

De kosten voor de POO per persoon zijn veel lager dan de kosten voor de GOO, voor gemeenten en voor het Rijk. Hierdoor is er minder aanleiding om te kiezen voor een bekostigingswijze die accurater is dan één norm maar wel voor meer belasting zorgt.

Daarnaast is de variatie binnen de POO minder goed te duiden. Er is, bijvoorbeeld, geen variatie door accommodatietype, omdat er geen gebruik wordt gemaakt van accommodatietypen. Hierdoor is geen logische variant denkbaar waarin gebruik wordt gemaakt van verschillende normbedragen. Vergoeding van een deel van de kosten op declaratiebasis is ook minder aantrekkelijk dan bij de GOO, omdat het bedrag voor de POO voor het grootste gedeelte bestaat uit uitvoeringskosten.

Ook voor de POO is het mogelijk het normbedrag vast te stellen op basis van het gemiddelde of het geraamde derde kwartiel.

Variant	Normbedrag per maand
Normbedrag op basis van gemiddelde	€ 92
Normbedrag op basis van derde kwartiel	€99 (zie p. 43)

Voor het BCF raden we aan de gemaakte praktische afspraak te blijven hanteren

Wij raden aan de praktische afspraak niet te wijzigen

Het wijzigen van de praktische afspraak rondom het btw-compensatiefonds zorgt enkel voor een verschuiving van de vergoeding vanuit het normbedrag naar de vergoeding vanuit het BCF. Als de afspraak wijzigt heeft dit een aantal praktische nadelen. Ten eerste kan dit verwarring opleveren bij de gemeenten die nu gewend zijn aan de bestaande afspraak. Ten tweede moeten de normbedragen die op de vorige pagina genoemd worden dan worden gewijzigd. Voor bekostigingsopties 2 en 3 moeten dan aanvullende aannames worden gedaan, waardoor de ramingen minder accuraat worden.

Ongeacht de bekostigingssystematiek blijft het bedrag voor het BCF dan hetzelfde

Aangezien de kosten van die de gemeenten in ons onderzoek hebben opgegeven niet afhankelijk zijn van de bekostigingswijze, kunnen we er voor alle bekostigingsopties van uitgaan dat er additioneel hetzelfde bedrag aan het BCF moet worden toegevoegd.

	Toe te voegen aan het BCF
Voor de GOO	€ 3 per bed per dag
Voor de POO	€1 euro per persoon per maand

5. Conclusies en aanbevelingen

De kosten voor opvang van Oekraïners zijn voor de meeste gemeenten nu lager dan vorig jaar

In dit onderzoek hebben we in beeld gebracht welke kosten gemeenten maken voor opvang van Oekraïners. Ook schetsen we welke factoren die kosten bepalen.

De gemiddelde raming voor de GOO is € 55 per gerealiseerd bed per dag

Gemeenten hebben taken voor de gemeentelijke opvang (GOO) en maken als gevolg daarvan kosten. We onderscheiden elf verschillende kostencomponenten, afgezien van het leefgeld. Voor elk van deze componenten hebben we een kostenraming opgesteld. Bij elkaar opgeteld ramen we de kosten van deze componenten op gemiddeld € 1.682 per gerealiseerd bed per maand, oftewel € 55 per dag.*

Verreweg de grootste kostencomponenten is (huur van) de accommodatie en inventaris. Ook catering en beveiliging zijn grote kostenposten, in die gevallen waar ze worden versterkt.

Er zijn grote verschillen tussen de gemeenten, zeker rond accommodatie

Het bedrag van € 55 geeft de kosten weer die gemeenten gemiddeld maken op elk van de kostencomponenten. Iets meer dan de helft van de gemeenten zou uit moeten komen met die norm, volgens onze analyse.

Achter dat gemiddelde gaat echter grote variatie schuil. Er zijn duidelijke verschillen tussen de kosten per gerealiseerd bed. Een groot deel van die verschillen hangt samen

met het accommodatietype. Deels omdat de accommodatiekosten voor bepaalde accommodatietypen hoger zijn en deels omdat bij bepaalde accommodatietypen vaker gebruik wordt gemaakt van beveiliging, catering en schoonmaak.

De kosten zijn gedaald ten opzichte van vorig jaar

Het cijfer van € 55 is exclusief leefgeld. Het kan dus niet zo maar vergeleken worden met het bekende huidige normbedrag van € 83 per dag, want dat is inclusief leefgeld. Het huidige normbedrag exclusief leefgeld zou € 74 per dag zijn.

Daarmee zijn de nieuwe kostenramingen ca. € 19 per dag lager dan de ramingen vorig jaar waren. Op de meeste kostencomponenten lijken de kosten dan ook gedaald. De oorzaak lijkt dat de opvang vorig jaar nog gekarakteriseerd werd door noodmaatregelen, terwijl gemeenten nu vaker met oplossingen voor de iets langere termijn kunnen worden, en daar minder personeel voor nodig hebben.

Grote uitzondering is gas, water en elektra. Uit de dieptestudies kwam naar voren dat de kosten daarvoor wel aan het toenemen zijn, onder andere door prijsstijgingen en door nieuwe prijsonderhandelingen met verhuurders.

Een aantal factoren maken de toekomstige kosten onzeker

Het is onzeker hoe de kosten zich in de toekomst gaan ontwikkelen

Gemeenten geven aan te verwachten dat de kosten in de komende tijd verder gaan veranderen. Zij richten de opvang steeds meer in op een manier dat het geschikt is voor semipermanente opvang, zien psychosociale problematiek toenemen, en merken dat de bereidheid van inwoners afneemt om kosteloos bij te dragen aan de opvang. Ook zien zij een toestroom vanuit de POO naar de GOO, wat druk op de opvang creëert en ervoor zorgt dat gemeenten soms snel (dure) extra opvangplekken moeten realiseren.

Het onderzoek laat verder zien dat ca. 15% van de huidige bedden zich op een locatie bevinden die binnen zes maanden moet sluiten of waar de huurovereenkomst afloopt en onzekerheid is over de verlenging.

Gezien de variatie is het belangrijk een juiste bekostigingssystematiek te kiezen

Samengevat zijn er dus verschillen factoren die de (toekomstige) kosten van de opvang bepalen. Gemeenten hebben daar zelf niet altijd invloed op. De bekostiging kan hier rekening mee houden.

In dit rapport hebben we drie opties geschetst voor bekostiging van de GOO. Elk van deze opties heeft voor- en nadelen. Over het algemeen brengen opties die in principe accurater zijn ook meer administratieve lasten met zich mee.

De afweging van die keuzes is een bestuurlijke kwestie. Dat geldt ook voor de vraag hoe hoog het normbedrag of de normbedragen dan worden. Dit onderzoek is bedoeld om een bestuurlijke keuze daarover te faciliteren.

Voor particuliere opvang ramen we de gemeentelijke kosten op € 92 per maand

De kosten voor de particuliere opvang zijn sterk afgenomen ten opzichte van vorig jaar. We ramen deze kosten nu op € 92 per plek per maand, exclusief leefgeld. Vorig jaar was de raming nog € 202 per plek per maand, exclusief leefgeld. Voor buitengewone kosten (zoals begrafenissen) worden er iets hogere kosten geraamd naar mate Oekraïners langer in Nederland verblijven. Echter, de ambtelijke kosten zijn sterk gedaald. Dat komt bijvoorbeeld omdat burgerzaken vaak eenmalige kosten waren.

Bijlagen

Totaaloverzicht kosten GOO

#	Soort kosten	2022	2023			
		Gemiddelde	Gemiddelde	1e kwartiel	Mediaan	3e kwartiel
1	Onderdak GOO					
1.1	Accommodatie + inventaris	€ 666	€ 577	€ 260	€ 507	€ 812
1.2	Gas, water, licht	€45	€ 105	€ 60	€ 90	€ 135
1.3	Locatiebegeleiding	€ 287	€ 271	€ 140	€ 232	€ 388
1.4	Schoonmaak	€ 72	€ 40	€ 7	€ 37	€ 64
1.5	Beveiliging	€ 314	€ 276	€ 160	€ 244	€ 388
1.6	Catering	€ 461	€ 182	€ 0	€ 0	€ 367
2	Verstrekingen en overig					
2.1	Verstrekingen dagbesteding*	€28	€16	€16	€16	€16
2.2	Buitengewone kosten*	€4	€21	€21	€21*	€21
3	Uitvoeringskosten					
3.1	Verstrekingen en burgerzaken	€ 122	€ 52	€ 15	€ 31	€ 55
3.2	Projectorganisatie	€ 268	€ 136	€ 59	€ 88	€ 171
3.3	Tolkkosten*	€ 8	€6	€6	€6*	€ 6
Totale kosten per maand		€2.245	€1.682			
Totale kosten per dag		€74	€55			Zie pagina 43

Totaaloverzicht kosten POO

#	Soort kosten	2022	2023			
		Gemiddelde	Gemiddelde	1e kwartiel	Mediaan	3e kwartiel
4.1	Buitengewone kosten POO	€ 9	€ 6*	€ 6*	€ 6*	€ 6*
4.2	Verstrekingen en burgerzaken	€ 122	€ 46	€13	€27	€49
4.3	Projectorganisatie POO	€ 71	€ 40	€17	€26	€50
Totale kosten per maand		€ 202	€ 92			Zie p. 43

Toelichting normen op basis van het derde kwartiel

- ▶ Het doel van een totaalraming van het derde kwartiel is dat de kosten voor 75% van de bedden daarbinnen vallen. Op basis van de resultaten van de uitvraag is dat echter niet volledig accuraat te bepalen.
- ▶ De raming voor de totale gemiddelde kosten hebben wij gemaakt door per kostencomponent een gewogen gemiddelde te bepalen en die gemiddelden bij elkaar op te tellen. Dit is een nauwkeurigere methode dan het gewogen gemiddelde te nemen van de totaalkosten van alle gemeenten, omdat dit ons in staat stelde om heel gericht foutieve gegevens niet mee te nemen. De voorkeur heeft daarom om de totaalraming van het derde kwartiel ook op te bouwen uit de individuele kostencomponenten. Echter, dit is complex.
- ▶ Als je alle derde kwartielen van alle kostencomponenten bij elkaar optelt kom je op een raming van **€80 euro per bed dag**. Dat is hoger dan de huidige norm. Dit komt omdat dit een overschatting is. De kans is namelijk klein dat een gemeente op alle componenten bovengemiddelde kosten heeft, laat staan in het derde kwartiel valt. Dit is vergelijkbaar met het gooien van twee dobbelstenen. De kans om 1x 6 te gooien is $1/6^e$, maar de kans om twee keer zes te gooien is niet $1/6^e + 1/6^e$.
- ▶ Een methode om hier mee om te gaan, is het rekenen met de vierkantswortel van de som van de kwadraten van de afstand tussen de mediaan en het derde kwartiel. Op basis daarvan is de raming **€59 per bed per dag**. Deze methode veronderstelt echter dat de kosten normaal zijn verdeeld. We weten dat dit niet zo is, er is sprake van een rechtsscheve verdeling in een deel van de kostencomponenten. In alle waarschijnlijkheid is dit dus een onderschatting van het derde kwartiel van de totaalkosten. Op basis van de verdeling van de kosten verwachten we echter dat dit een betere raming is van het derde kwartiel dan de €80 euro.
- ▶ Een derde methode is om toch, anders dan bij de gemiddelden, naar de subset van de data te kijken waar we met zekerheid de totaalkosten hebben kunnen bepalen. Die subset heeft een iets ander gemiddelde dan ons geraamde gemiddelde (verschil van 1%). We corrigeren voor dit verschil en nemen vervolgens het derde kwartiel. Op basis daarvan is de raming **€66 per bed per dag**. Ook dit is geen accurate raming van het derde kwartiel van alle gemeenten, omdat dit veronderstelt dat de verdeling in deze subset gelijk is aan de verdeling tussen alle gemeenten die de uitvraag hebben ingevuld. Wel denken we dat dit de beste benadering is van het bedrag waarmee gemeenten voor 75% van de bedden uit zouden komen.
- ▶ Voor de POO zijn deze ramingen, respectievelijk, €105, €92 en **€99 per bed per dag maand**. Ook hier denken we dat de derde raming de beste benadering van het derde kwartiel is.

Respons op enquête naar groottecategorie, provincie en accommodatietype

Respons per groottecategorie

Gemeente-grootte	Respons (in aantal gemeenten)	Percentage van totaal aantal gemeenten in categorie (in %)
G4	3	75
Groot	11	27
Middelgroot	25	54
Klein	67	27
Totaal	106	31

Respons per provincie

Provincie	Respons (in aantal gemeenten)	Percentage van totaal aantal gemeenten in provincie (in %)
Drenthe	3	25
Flevoland	1	17
Friesland	7	39
Gelderland	19	37
Groningen	4	40
Limburg	12	39
Noord-Brabant	14	25
Noord-Holland	14	32
Overijssel	9	36
Utrecht	10	38
Zeeland	1	8
Zuid-Holland	12	24

Respons per accommodatietype

Accommodatietype	Respons (in aantal gemeenten)
Hotels	25
Schepen	7
Vakantiewoningen	22
Huizen en appartementen	25
Flexwoningen	15
Overige bestaande gebouwen met woonfunctie	40
Bestaande gebouwen zonder woonfunctie	42

Aannames ramingen btw-compensatiefonds

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze assumpties voor de berekening van hoeveel btw de kostenramingen bevatten. Een overkoepelende assumptie alle gemeenten 30% van hun betaalde btw over kosten die vallen onder deze specifieke uitkering hebben teruggevraagd. De **groen gedrukte** componenten gelden ook voor de POO.

De rechter kolom geeft aan of kosten in aanmerking komen voor compensatie uit het btw-compensatiefonds. Het fonds geeft aan dat btw over verstrekkingen aan individuele derden niet compensabel is. Daarbij geldt wel dat bij asielopvang is afgesproken dat accommodaties niet worden gezien als voorziening aan individuele derden omdat er sprake is van een steeds wisselende groep gebruikers, en daarom alle btw compensabel is.* We gaan er vanuit dat dit ook geldt voor de GOO; ook bij bijvoorbeeld hotels.

#	Kostencomponent	% kosten waarover btw betaald	Assumpties	Compensabel
1.1	Accommodatie + inventaris*	58%	Gebouwen en woningen vrijgesteld**; schepen en hotels laag tarief*; flexwoningen hoog tarief	Ja
1.2	Gas, water, licht	100% (hoog tarief)	Volledig uitbesteed	Ja
1.3	Locatiebegeleiding	75% (hoog tarief)	75% uitbesteed, 25% eigen personeel	Ja
1.4	Schoonmaak	100% (hoog tarief)	Volledig uitbesteed	Ja
1.5	Beveiliging	100% (hoog tarief)	Volledig uitbesteed	Ja
1.6	Catering*	100% (laag tarief)	Volledig uitbesteed. Zelfde assumptie over groep of individuen als bij accommodatie	Ja
2.1	Verstrekkingen dagbesteding	100% (hoog tarief)	Volledig uitbesteed; altijd aan groepen en nooit aan individuen	Ja
2.2	Buitengewone kosten	75% (hoog tarief)	Per definitie een verstrekking aan individuen en dus niet compensabel	Nee
3.1	Verstrekkingen en burgerzaken	0%	Volledig inbesteed	n.v.t
3.2	Projectorganisatie	25% (hoog tarief)	25% uitbesteed, 75% eigen personeel	Ja
3.3	Tolkkosten	100% (hoog tarief)	100% uitbesteed	Ja

Beoordeling bekostigingsopties op de criteria (1/2)

criterium	Één norm	Gedifferentieerde norm	Norm plus werkelijke kosten
Accuraatheid	<p style="text-align: center;">--</p> <p>Doet geen recht aan de grote variatie tussen accommodatietypen en gemeenten</p>	<p style="text-align: center;">+/-</p> <p>Doet recht aan de variatie tussen accommodatietype, maar niet aan de variatie binnen accommodatietypen en tussen gemeenten</p>	<p style="text-align: center;">+</p> <p>Doet recht aan de variatie in de kosten direct verbonden aan de opvanglocatie. Dat is het overgrote deel van de kosten. Doet geen recht aan variatie tussen gemeenten in uitvoeringskosten</p>
Belasting voor gemeenten	<p style="text-align: center;">+/-</p> <p>Gemeenten registreren en verantwoorden het aantal Oekraïners per nacht in hun opvanglocaties. Een deel van gemeenten dient een SiSa-aanvraag in. Daarbij kan het uitsplitsen van personeelskosten lastig zijn en is een accountants-controle nodig.</p>	<p style="text-align: center;">-</p> <p>Gemeenten registreren en verantwoorden het aantal Oekraïners per nacht in de verschillende opvanglocaties. Het kan ook lasten met zich meebrengen om aan te tonen dat een bepaalde locatie onder een bepaald accommodatietype valt.</p>	<p style="text-align: center;">-</p> <p>Gemeenten registreren en verantwoorden het aantal Oekraïners per nacht in hun opvanglocaties. Daarnaast dienen alle gemeenten een Sisa-aanvraag in.</p>
Belasting voor het Rijk	<p style="text-align: center;">++</p> <p>Niet ingewikkeld in de uitvoering van de controle, niet ingewikkeld in het vormgeven van de regeling</p>	<p style="text-align: center;">-</p> <p>Ingewikkelde vormgeving en controle van de regeling, omdat heldere definities van accommodatie-typen moeten worden opgesteld en gecontroleerd.</p>	<p style="text-align: center;">--</p> <p>Niet ingewikkeld in het vormgeven van de regeling, wel arbeidsintensief in de controle vanwege de SiSa-verantwoordingen.</p>

Beoordeling bekostigingsopties op de criteria (2/2)

Criterion	Één norm	Gedifferentieerde norm	Norm plus werkelijke kosten
Autonomie	- Door één norm te stellen, is het Rijk sturend in keuzes binnen de opvang: gemeenten kunnen minder makkelijk kiezen voor een hotel of een schip als opvanglocatie	+ Deze optie geeft de gemeente meer autonomie in die keuze	++ Deze optie geeft gemeenten grote autonomie.
Incentive doelmatigheid	+ In principe prikkelt deze optie om doelmatig te werken. In hoeverre dat is, is wel afhankelijk van het gekozen normbedrag (en voor hoeveel gemeenten dat toereikend is). Als de norm voor veel relatief gemeenten te laag is (bijv. een norm gebaseerd gemiddelde) prikkelt dat om kosten te besparen, bijvoorbeeld door voor goedkopere accommodatietypes te kiezen.* Als de norm hoger is dan de gemeentelijke uitgaven en/of wordt aangevuld met een achtervangregeling, speelt deze prikkel minder tot niet.	+/- Deze optie scoort hier minder goed op dan één norm. Deze optie zal niet prikkelen om andere types opvang te hanteren, wel om binnen een accommodatietype doelmatig te werken. Ook hier speelt de hoogte van het normbedrag mee.	- Deze systematiek biedt nauwelijks incentive voor doelmatigheid. Er is alleen een prikkel voor doelmatigheid binnen het (kleine) pakket taken dat volgens een normbedrag bekostigd wordt.
Incentive opvang	+/- Als een gemeente opvang kan realiseren voor kosten lager dan het normbedrag, is er een incentive om meer plekken te realiseren. Bij hogere kosten is er juist een incentive om geen (nieuwe) plekken te realiseren. Voor hoeveel gemeenten het eerste of juist het tweede geldt, hangt af van de keuze voor een norm gebaseerd op het gemiddelde of op het derde kwartiel.	+/- Hiervoor geldt hetzelfde als bij één norm, al zal, vanwege de grotere differentiatie, de norm voor meer opvangplekken toereikend zijn dan bij een norm gebaseerd op het gemiddelde.	+/- Deze optie biedt geen financiële incentives maar ook geen belemmeringen voor het aanbieden van opvang. Wel gaven in de dieptestudies twee gemeenten aan dat de SiSa-verantwoording een dusdanig groot obstakel zou zijn, dat ze het aanbieden van opvang zouden heroverwegen.

1. Onderdak GOO

De onderstaande tabel beschrijft in inhoud en de afbakening van de kostencomponenten die we zien in hoofdcategorie 1: Onderdak GOO

Kosten Component	1.1 Accommodatie + inventaris	1.2 Gas water elektra	1.3 Locatiebegeleiding	1.3 Schoonmaak	1.5 Beveiliging	1.6 Catering
Omvat	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Huur accommodaties, of kosten inzet eigen (aangekochte) gebouw ▸ Reguliere structurele onderhoudskosten ▸ Kosten roerende goederen* 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Gas, water en elektra ▸ Internettoegang (wifi) 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Woonbegeleiding (medewerkers op locatie) ▸ Locatiemanagement/ huis meesterschap <ul style="list-style-type: none"> ▸ Contact schoonmaak ▸ Contact beveiligers ▸ Contact pandbeheer 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Kosten schoonmaak locatie ▸ Schoonmaak- en hygiëne artikelen (bijv. zeep, handdoeken) 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Kosten van (inhuur van) professionele beveiligers ▸ Beveiligingsapparatuur (camerabeveiliging, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Eten en drinken op de opvanglocaties
Opmerkingen	Omvat alleen 'semi-structurele kosten', niet transitiekosten want daar is een aparte regeling voor.	Niet altijd apart te onderscheiden van 1.1	Omvat loonkosten, overhead, VOG, BHV, reiskosten, overige diploma's	Niet altijd apart te onderscheiden van 1.1	Niet altijd apart te onderscheiden van 1.1	Niet wettelijk verplicht om te verstrekken. Komt toch voor door locaties waar koken niet mogelijk is. Wordt soms ingehouden op leefgeld

2. Overige verstrekkingen GOO

De onderstaande tabel beschrijft in inhoud en de afbakening van de kostencomponenten die we zien in hoofdcategorie 2: Overige verstrekkingen GOO

Kosten Component	2.1 Dagbesteding	2.2 Buitengewone kosten	2.3 Leefgeld*
Omvat	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Inkoop recreatieve en educatieve activiteiten, <i>of</i> ▸ Kosten om recreatieve en educatieve activiteiten 'in house' te verzorgen, <i>of</i> ▸ Vergoedingen aan vrijwilligers ▸ Materiaal dagbesteding 	Materiële kosten voor bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> ▸ Tandarts ▸ Bril/gehoorapparaat ▸ Verplaatsing ▸ Uitvaart ▸ Etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Eten en drinken ▸ Kleding ▸ Andere persoonlijke uitgaven
Opmerkingen	Indien gemeenten dit zelf verzorgen, rekenen we personeelskosten om naar materiële prijs	Omvat géén kosten die uit ander budget gedekt worden, zoals medische kosten of onderwijs	Oekraïners in Nederland die niet werken ontvangen leefgeld. De hoogte hiervan is afhankelijk van de gezinssamenstelling**

* Leefgeld wordt in de huidige regeling voor de POO op basis van werkelijke kosten we nemen het dus niet mee voor de POO.

** Oekraïners die wel werken ontvangen geen leefgeld. Hierdoor is het gemiddelde per persoon lager dan de vaste bedragen

3. Uitvoeringskosten GOO

De onderstaande tabel beschrijft in inhoud en de afbakening van de kostencomponenten die we zien in hoofdcategorie 3: Uitvoeringskosten GOO

Kosten Component	3.1 Verstrekkings- en burgerzaken	3.2 Projectorganisatie	3.3 Tolkkosten
Omvat	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Uitkeren leefgeld ▸ Administratiekosten leefgeld ▸ Inschrijven in BRP ▸ Openen bankrekening ▸ Afsluiten WA-verzekering 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Projectleiding ▸ Beleidsafstemming (coördinatie met werk, onderwijs en zorg) ▸ Coördinatie vrijwilligers ▸ Communicatiemedewerkers ▸ Extra bedrijfsvoeringscapaciteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Kosten tolken ▸ Inkopen en aansturen van tolken
Opmerkingen	Niet altijd apart te onderscheiden van 3.2	Reguliere bedrijfsvoeringsondersteuning (control, administratie, secretariaat, communicatie, etc.) rekenen we mee via de prijs; <u>niet</u> via uren	Niet altijd apart te onderscheiden van 3.2

4. Particuliere opvang (POO)

De onderstaande tabel beschrijft in inhoud en de afbakening van de kostencomponenten die we zien in hoofdcategorie 4: Particuliere opvang (POO)

Kosten component	4.1 Buitengewone kosten POO	4.2 Verstrekkingen en burgerzaken POO	4.3 Projectorganisatie POO
Omvat	Materiële kosten voor bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> ▸ Tandarts ▸ Bril/gehoorapparaat ▸ Verplaatsing ▸ Uitvaart ▸ Etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Uitkeren leefgeld ▸ Administratiekosten leefgeld ▸ Inschrijven in BRP ▸ Openen bankrekening ▸ Afsluiten WA-verzekering 	<ul style="list-style-type: none"> ▸ Projectleiding ▸ Beleidsafstemming (coördinatie met werk, onderwijs en zorg) ▸ Communicatie ▸ Coördinatie vrijwilligers
Opmerkingen	Omvat géén kosten die uit ander budget gedekt worden, zoals medische kosten of onderwijs	Omvat loonkosten, overhead, VOG, BHV, reiskosten, overige diploma's	Omvat loonkosten, overhead, VOG, BHV, reiskosten, overige diploma's

Meer weten?

☎ (030) 236 30 30

🌐 Andersson Elffers Felix

🌐 www.aef.nl

✉ Mail@aef.nl

2-10-2023